

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

CUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prečinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 15 mart 1940
God. XI • Broj 11

Položaj sokolstva u državi i narodu

Izjave što ih je uredništvu „Vremena“ dao ministar za fizičko vaspitanje naroda, g. Jevrem Tomić, u vezi sa jugoslovenskim sokolstvom, a koje objavljujemo na drugom mestu, pobudile su zanimljiv interes, i zbog merodavnosti lica koje ih je učinilo, i zbog ugleda što ga sokolstvo ima u našem javnom životu. Važnost tih izjava nije samo u tome, što je g. Tomić kao resorni ministar merodavan da govori o organizacijama koje se zanimaju fizičkim vaspitanjem naroda, nego i zato, što je on član vlade koja je za svoj glavni zadatak uzela sporazum sa Hrvatima, i u kojoj sedi g. Dr. Maček, pa se, prema tome, g. Tomiću ne može nikako prigovoriti, da bi ma čime hteo da se protivi opravdanim težnjama Hrvata. Kad dakle takav čovek, koji je, kao resorni ministar, u stanju da pozna u tančine rad sokolstva, kaže o sokolstvu, da ono ima „svoju nacionalnu misiju, koju treba da produlji u znaku svojih velikih tradicija“; da je „sokolstvo jedan od važnih nosilaca naše nacionalne misli i naših zajedničkih nacionalnih stremljenja“; — te da je „sa strane protivnika pogrešno shvaćena i rdjavo interpretirana akcija i uloga sokolskih organizacija, čiji je rad neopravdano vezan za prošle režime“, — onda gospoda oko „Obzora“, „Hrvatskog Glasnika“, „Hrvatske Straže“ itd., neće moći da mu prigovore, da govori kao predstavnik „protuhrvatskih tendencija, ili da brani sokolstvo zato, što želi da odbrani prošle režime.

Vrlo je značajna i odluka vlade, da Savezu SKJ dodeli pomoć od 500.000 dinara, kao potporu onim sokolskim jedinicama, kojima je počinjena šteta sa strane „ekstremnih i krajnje šovinističkih elemenata“, koji su pod uticajem „vešte propagande“. Ova odluka ima, ne samo materijalno, nego i veliko moralno značenje, jer predstavlja POTVRDU, SA STRANE ČITAVE VLADE, U KOJOJ SE NALAZE I GG. DR. MAČEK, DR. KREK ITD., DA SU U POSLEDNJE VREME SOKOLSKIM JEDINICAMA PRICINJENE ŠTETE, SA STRANE DESTRUKTIVNIH ELEMENTA, i to u takvom opsegu, da je vlada osetila plemenitu pobudu da ih, bar sa sumom od 500.000 dinara, reparira. JESMO LI, DAKLE, BILI U PRAVU MI, KADA SMO PISALI O NAPADAJIMA NA SOKOLSTVO, ili oni koji su nas oglašavali za „klevetnike Banovine Hrvatske“ i za „harangere, koji izmišljaju lažne vesti“? ... Pa, ako je vlada osetila potrebu, da pritekne u pomoć postradalima, — hoće li i njoj izvesna štampa da prigovori, da je time htela „harangirati srpske mase protiv Hrvata“, kao što se to prigovaralo beogradskom sokolstvu, kada je, dok nije došla vladina pomoć, povelu skromnu sabirnu akciju, za istu svrhu?

Mi smo zahvalni, dakle, ne samo g. ministru Tomiću, nego i svima članovima Kr. vlade, što su svojom odlukom rodoljubivom radu jugoslovenskog sokolstva dali MORALNU SATISFAKCIJU, pokazavši, da napadaji na nje nisu bili ni u interesu sporazuma ni u interesu zemlje; i da je sokolstvo, braneci se od tih napadaja, vršilo samo svoju rodoljubivu dužnost; a i zato, što su, i ako tek delimično, reparirali štete, ali ne i nepravde, učinjene sokolstvu.

Što se pak tiče ODNOSA SOKOLSTVA PREMA POLITICI UOPŠTE, a prema prošlim režimima napose, svedočanstvo g. Tomića, za koga se zna da nije prijatelj tih režima, — a tvrdi da je rad sokolstva bio neopravdano vezivan za njih, — trebalo bi da bude dovoljno, da učinka svakog klevetnika... Ni mi ne poričemo, da je bilo „neumesnih, štetnih i usamljenih pokušaja pojedinih političkih ljudi, da se sokolstvo iskoristi u političke svrhe“, — pa smo nekoliko takvih pokušaja i sami zabeležili, kad nam je od cenzure to bilo moguće. Možemo, međjutim, sa ponosom kazati, da se sokolstvo uvek svim tim pokušajima odlučno oduprilo i da je dotle istrajalo na NEZAVISNOSTI SOKOLSTVA da je i sama odredba zakona, prema kojoj se uprava Saveza Sokola imenuje, od prvog početka ostala samo formalnost, jer su sve uprave u sokolstvu bile UVEK POTPUNO SLOBODNO BIRANE, ČAK I ONDA KADA SU IM VRLO JAKI ČLANOVI REŽIMA BILI PROTIVNI; i nesmetano i slobodno su funkcionisale, bez obzira da li su bile potvrđene ili ne.

O reviziji zakona o Sokolu Kraljevine Jugoslavije ne smatramo taktičnim da iznosimo svoje gledište, pre nego što Savez SKJ. bude zvanično o tome konsultovan, što sa

Жупа Сарајево за рад на селу

Соколски радници на селу, који припадају жупи Сарајево, донели су резолуцију, која гласи:

Састанак соколских радника на селу саслушао је извештаје о тешком стању исхране на селу па позива Соколску жупу и Савез СКЈ да уложи све напоре како би се са недрожних места дапо акцији на исхрани народа и више хитности и више плана. — Нарочито соколски радници на селу траже:

ДА СЕ ОД ОВОГ ПОСЛА ОТСРАНЕ СВИ ПАРТИЈСКИ УТИЦАЈИ.

II
Састанак соколских радника на селу саслушао је са највећим одобравањем извештај Дугогодишњег свога референта за чете брата Радмила Грђића, генералног секретара Савеза СКЈ о акцији Савеза СКЈ на отварању Савета за националну културу села, па најављује да је рад на кооперацији свих организација које раде на селу, најсретнија мисао којом се инад руководи Савезни одсек за рад на селу. Састанак соколских радника на селу апелује на Управу Савеза СКЈ да овом послу посвети највећу пажњу, јер се његовим остварењем решава питање успешног соколског рада на селу и задовољавају у том правцу давно изражене жеље Соколских жупа Сарајево, Мостар, Тузла и Бања Лука.

Приликом 30-годишњице соколске жупе Сарајево, одликована је застава жупе орденом Св. Саве III степена.

Министар за физичко васпитање народа, Јеврем Томић, упутно је жупи Сарајево телеграм, у коме жали што је службено спречен да узме учешћа на прослави, па одаје „славу умрлим соколским борцима, а сакупљеним соколским трубањинима честита најверданије јубилеј, са жељом за потпун успех у патриотском раду.

пуним правом очекује да ће се догодити. Јасно је, међутим, да ће и том, као и svakom другом приликом, sokolstvo u prvom redu zastupati opšte narodne i državne interese, kojima iznad svega služi, te da će, baš zbog tih interesa, uložiti sve snage, da POLOŽAJ, UGLED I DELATNOST SOKOLSTVA NE BUDU NI NAJMANJE OKRNJENI, ILI SUŽENI, te da mu znakovi VISOKIH PRIZNANJA, koje je sokolstvo svojim radom zaslužilo i kojima se ono ponosi, ne budu osporeni. Nakon svega što je, pre rata, za vreme rata i u slobodi, sokolstvo učinilo za narod i Jugoslaviju, ono bi moglo s pravom očekivati da mu se omogući još širi rad i da mu se ukaže novo poverenje, — pa zato ne može ni da se zamisli, da bi ono moglo da se svede na rang bilo kakvih efemernih, ili partikularnih organizacija, čiji rad datira od juče, ili je čisto sportski, ili nije pokazao nikakvih rezultata na duhovnom i narodnodrambenom polju.

G. Tomić je u izjavi naročito podvukao PRIZNANJE SA NAJVIŠEG MESTA, a takva se priznanja ne mogu za volju nikakvih političkih promena brisati, jer bi baš to pretstavljalo pokušaj, da se sokolstvo tretira na politički i partijski način; dok će se ono svim silama boriti, da i nadalje ostane opšta narodna organizacija, posvećena vaspitanju čitavog naroda u svima krajevima i u svima banovinama, — ZA DOBRO KRALJA I JUGOSLAVIJE!

„Mora ići!“

Velika lozinka Jugoslovenskog sokolstva pred novim zadacima

Rekli smo vam ovih dana kad smo objavili SPP jednu svetu istinu, da ovakovi kakvi smo nećemo moći izvršiti SPP. Rekli smo da bez dubokog unutarnjeg prepoda svakog sokolskog pojedinca, sokolstvo neće moći naći snage da izvrši ovaj najveći pothvat koga se ikad u svojoj prošlosti prihvatilo. To nije nova istina, to je staro sokolsko osnovno načelo, čije oživotvorenje tražimo danas hitno i temeljito na očigled teškog zadatka kome idemo u susret. Jedna od teških mana, koju taj lični prepodaj mora da očisti iz naše duše, jeste malodušnost, nedostatak onog plemenitog oduševljenja koji pokreće duhovne i moralne snage pojedinaca na rad i žrtvu; ona duhovna lenjost koja je u nama ukorenjenja više nego sama fizička lenjost; ono odsustvo vere stvaralačkog zanosa, koje kod sadašnjeg pojedinca čini svaki zadatak teškim i svaku dužnost neizvodljivom. To je ona mlitava neodlučnost koja dočekiva svaki sokolski pothvat i svaku novu sokolsku zadaću, sa malodušnim „ne može se“, „to ne ide kod nas“, „teško je to“ itd.

Mi znamo sve teškoće i nevolje, koje moramo da prodemo i svladamo u našem sokolskom radu. Ali, baš i jest časno sokolovati za to, što postoje teškoće i nevolje. Međutim, mi tvrdimo i ponavljamo da se teže zapreke našem sokolskom radu nalaze u nama samim, nego izvan nas. I stoga, pre nego

se mogremo s pravom potuziti na vanjske teškoće, treba savladati i ukloniti unutrašnje. Treba izvršiti ozbiljno onaj duboki i istinski lični prepodaj i kao otrovan korov iščupati iz srca ostatke starog, neborbenog, malodušnog, kukavičkog duha i zameniti ga plemenitim, stvaralačkim oduševljenjem, nesalomljivom voljom i nepokolebljivom odlučnošću. Namesto nedostojnog „ne može se“, — SPP. donosi lozinku, jedino dostojnu sokolstva, u ovim velikim vremenima „Mora ići!“

Recite tu lozinku sa svom snagom unutrašnje vere i oduševljenja. Recite je sa željeznom odlučnošću, pridružite tome pregalaštvu i akciju, pa ćete videti da će ići, i to kako ići, i onde gde niste slutili uspehe.

„Mora ići!“ — to neka je prva reč naša, pred svakim zadatkom koji nam postavlja vreme i potreba Otadžbine i sokolstva. Reč, koju ne treba reći praznim ustima nego čitavim unutrašnjim našim bićem.

„Mora ići!“ — to mora da bude silan trubni signal naše čelične volje, naše ozbiljne odlučnosti i našeg stvaralačkog oduševljenja. Na svim mestima i u svim časovima treba da se vidi, čuje, raspoznava na delu, parola naše poredonosne sokolske volje: „Mora ići!“ To je parola novog jugoslovenskog života, to neka bude poklič jedne generacije, koja preko sokolstva, kroz SPP, hoće željeznom odlučnošću i plamenom verom da se, delom i žrtvom, probije kroz teškoće i tmurnu sadašnjost, na vedre i sretne vidike jugoslovenske.

„Mora ići!“ — to neka bude čarobna reč koja će razbuditi zaspale duhovne snage, učmale vere i umrtvljena oduševljenja za novo veliko jugoslovensko čudno delo SPP. Jer znate li šta je odlučna volja i vera pregaočeva? Nema te snage, koja se može meriti sa tom snagom ljudske vere. Ona je stvarala čudesa u istoriji sveta kitila slavama našu jugoslovensku prošlost.

„Mora ići!“ — ili nas neće biti. Ali će nas biti, i biće s nama, i preko naših dela i žrtava, i velike sreće jugoslovenske i sokolske.

Ljudske slabosti i sokolske vrline

Svi mi, koji volimo sokolstvo budno pratimo njegov rad na svim poljima. I, da budemo iskreni, on bi mogao i morao da bude na većoj visini. Mnoge će ova tvrdnja začuditi i reći će: „Kako? Zašto? Zar mi nismo najjača organizacija u Jugoslaviji, zar naši uspješni sletovi nisu dokaz naše snage, zar naše akademije, zabave i ostale priredbe nisu odlično posjećene?“ Da, sve je to tačno, sve je to lijepo i dobro, a opet ima nešto, radi čega nismo zadovoljni. Broj naših članova i uspjeh naših priredaba bi nas potpuno zadovoljavao, kad bi Soko bio neko obično udruženje, koje od članova traži samo članarinu, posjećivanje priredaba i ništa više. Ali sokolstvo je organizacija koja hoće da, svaki njezin pripadnik bude Soko u pravom smislu te riječi, dušom i tijelom. Nažalost, mi smo daleko od toga, a ako ovako i dalje nastavimo, ima nade da do toga našega jedinog cilja nikad i nećemo doći.

Svako ko je i malo upućen u rad naših jedinica, od najnižih do najviših, zna da ima nešto, što koči razne akcije. Pa koji je uzrok toga? Mi! Mi, koji puno govorimo, a malo radimo, — mi čije je znanje maleno, a zavist velika, mi kod kojih simpatije i antipatije igraju veću ulogu od svijesti i osjećanja dužnosti, — jednom riječi, mi sitni, slabi i sebični ljudi.

Eto, zbog toga su mnoge akcije ili sasvim propale ili tek djelomično izvršene, zbog toga nastaju sporovi i nesuglasice, zbog toga naše sokolsko ime ne sija u punom sjaju. Promislimo malo o tome pa kad uvidimo da smo daleko od toga da budemo pravi, čisti, plemeniti i idealni Sokoli, trgnimo se, preni-mo se iz mrtvila, pa malo, po malo, mrlju po mrlju očistimo sa sebe sve ono što nas priteže

ka zemlji, te nas priječi da se vinemo visoko.

To je rad sitan, spor i težak, ali zato herojski rad. Lako je u oduševljenju i zanosu srunuti i zagrmiti, a kad se zanos ohladi prekrstiti ruke i razmišljati o staroj slavi. Pravi rad zahtijeva smirenost, odlučnost i istrajnost. Jedino takvim radom prodići ćemo Sokolstvo, a bez njegove su zaludu dvorane i čitaonice, sletovi i akademije, proklamacije i okružnice. Zato se mirno, ali odlučno prihvatimo rada slijedeći glavnu misao: Sreća naroda, napredak Sokola!

SERVENTI NEDJELJKO

„Obzor“ ponovo kleveće

Povodom vesti o reviziji Zakona o Sokolu Kraljevine Jugoslavije napisao je zagrebački »OBZOR« čitav niz napada na sokolstvo, u duhu uobičajenih izvričanja, koji su prešli u krv ovom natražnjačkom listu, kad god se radi o našem sokolstvu. Tako npr. »Obzor tvrdi, da je Soko bio »ekspozitura raznih režima«; — da bi »u hrvatskim i slovenačkim kraljevima prestao funkcionirati, čim bi mu bila ukinuta potpora«; — da su »članovi Sokola listom pristalice JNS«; — da su »Sokoli u Slovenačkoj došli u sukob sa verskim osećanjima većine slovenačkog naroda«; — da je »Soko bio partijski organ politike, protiv koje se već dvadeset godina bore Slovenci i Hrvati«; — da je on »u stvari velikosrpska organizacija, pod jugoslovenskim plaštom«; — da je »vodio borbu protiv katoličkog episkopata«; — da je »smetao pravilno preuredjenje odnosa između Srba i Hrvata«; — da »spletari protiv Banovine Hrvatske, i da naduva neznatne lokalne incidente« itd.

Odgovarati na sve te, već davno oticane kleвете, značilo bi davati li suviše važnosti uslediličkim napisima »Obzorovim«, koji već dvadeset godina ne ume bar nešto novo da izmisli, da time »počasti« svoje

protivnike... Neke, umesto toga, pročita izjavu g. ministra Tomića, dakle jednog člana vlade sporazuma, i neka dobro promisli o vladinoj odluci u pogledu potpore napadnutim sokolskim jedinicama, pa će dobiti najbolji odgovor na pitanje o »režimstvu« ili nezavisnosti Sokola; kao i na to, da li je Soko »naduvao lokalne incidente«, ili su to zaista bili TESKI NAPADAJI, KOJE JE I SAMA VLADA OSETILA POTREBU DA REPARIRA! A što se Slovenije tiče, ceo svet zna, da se tamo sokolstvo drži isključivo vlastitim snagama, kroz poslednjih desetak godina neprestanih šikanacija protiv njega, te da je kroz čitavih tih deset godina sva vlast u Dravskoj banovini bila uperena isključivo protiv Sokola!

Najdržovitije je međutim to, kad »Obzor« prigovara Sokolu, što nije nikad kritikovao prošle režime, kada se zna, kakva je cenzura postojala za vreme tih režima, i kakvu je ulogu za to vreme igrao urednik »Obzora«, koji je od diktature postavljen za državnog savetnika, koji je tih režimima liferovao ministre, koji im je pisao hvalospesve, bez i jedne reči kritike. Sokolstvo se politikom nije bavilo, pa nije u tom pogledu moglo ni da kritizira bilo kakve režime; ali je u pogledu svoga rada i opšte narodnih interesa zastupalo uvek poverljivo nezavisno gledište, prema svim režimima bez razlike!

Svaki Soko, svaki Srbin, Hrvat ili Slovenac, svaki Jugosloven i svaki Sloven — neka se seti, da je baš na današnji dan, pre godinu dana, bio pogazen i poslednji ostatak nezavisnosti bratskog čehoslovačkog naroda i njegove uzorne, napredne i slobodarske države.

Setimo se tog mračnog dana, ne samo zato, da dubinom bola ojačamo u sebi veru u pobedu pravde i istine; nego i zato, da nebismo svojim greškama, sporovima i inatima pridoneli novim — makar i povremenim nedaćama za Slovane; — jer u konačnu pobedu i pozvanje slovenstva ne smemo ni za čas posumnjati!

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Sokolsko društvo u Sisku priredilo je 9 marta sveslovenski ples, kao uspomenu na dan osnivanja pre 38 godina. Priredbu je posetio veliki broj braće i sestara, kao i članova nacionalnih društava, a što je najlepše i lep broj rodoljubivog građanstva. Članstvo je bilo u sokolskim odorama narodnim nošnjama. Dr. Mate Hrašte, starešina, održao je prigodan govor, iznoseći istorijat sokolstva, ističući, da je osnovna misao svega slovenskog sokolstva bila jedna te ista oslobodjenje ispod tudina. Ples je uspelo iznad svih očekivanja. Čist prihod namenjen je za gradnju doma.

Drugi dan posetilo je članstvo grobove umrlih pripadnika i odalo im poštu. Starešina Dr. Hrašte setio se pokojne braće i sestara toplim rečima, a prisutni im kliknuli Slava!

Sokoli Siska nastavljaju svoj rad bez obzira na protivnosti, dajući čitavom mestu primer, kako treba da se radi u ovim ozbiljnim vremenima.

Соколка Друштво у Белој Цркви

приредило је 9 марта врло успелу Покладну забаву. Технички програм, који је врло лепо изведен морао се, на захтев публике поновити. Такође морала је поновити своју тачку и г-ђа Мошенској која је певала руске романсе уз пратњу студеског оркестра „Бродва“. После програма била је игранка, „покладни затвор“ и т. д. Чист приход ове забаве намењен је прогањеној браћи из Бановине Хрватске.

Чехословачка Беседа „Коменски“, са чехословачком грађанском и основном школом у Црвени, прославила је 90-ти рођендан Президента - ослободила Масарику, у просторијама чехословачке школе. Сала је била декорисана сликама Краља Петра II, Краља Петра Ослободила и Александра Уједињитеља, и попријем Президента-Ослободила, а била је премалена да прими све поштоваоце, пријатеље и браћу Чехословаке.

Свечаност је отворно бр. Франтишек Коржинец, управитељ чехослов. школе, заносним говором из којег је пројевала велика љубав и вера у дух Масарику, у ком ће се остварити тежње чехословачког народа за слободу и независност. О улози Масарику у стварању југословенске државе убедљиво је говорио бр. Богољуб Јевтић, чин. шећеране, а о Масарику 90-годишњици бр. Јан Кожишек, који је изнео живот великог државника и мислиоца. О Масарику-Соколу говорио је бр. Павле Кванћ, просветар Сокол друштва. Говори су саслушани са особитом пажњом, као и све остале тачке програма: музички дует, хорске песме, хорске речитације деце и омладине, а на крају је од свих присутних отпевана химна „Ој Словени“, уз поклик слободи и словенском братству.

Sokolsko društvo Biograd na moru priredilo je 7 marta u Sokolani članski sastanak, kome je prisustvovao veći broj članova. Sakupljenju braće održao je lep govor brat A. Antić, učitelj, o temi: Naše jugoslovenstvo. Iza toga razvila se debata, čiji rezime bi bio ovaj: održati se po svaku cenu, usprkos svih progona! Sav rad svesti u sokolanu, na odgaganje svesnih jugoslovenskih boraca. Isto veče je ustanovljena streljačka sekcija, koju će voditi kap. Antić Živojin.

Brat kap. Antić Živojin, N. O. ref. društva premešten je u Škofju Loku. Svojim radom mnogo nas je zadužio, pa će društvo osetljivo oseliti njegov gubitak.

U dvorani sokolskog društva Teslić, održana je 2 marta sokolska zabava, priredena po naraštaju društva Tuzla, koja je uspjela i moralno i materijalno. Dvorana je bila dupkom puna posjetilaca. Nakon održanog pozdravnog govora od jednog naraštajca, izveden je pozorišni komad „Šokica“ koji je najdublji utisak ostavio na gledaocu. Nastavilo se igrankom i pjesmom. U nedjelju su naraštajci uz ispraćaj i sokolske pozdrave otputovali natrag u Tuzlu.

Теловежба у соколским четам

Питање теловеженог рада по нашим соколским четам још увек није решено како треба. Још увек не постоји један бар приближно установљен план у том смислу. У најчешће случајева теловежба се обавља према месним приликама, према броју вежбана, категоријама, способностима предњака итд. У много случајева наилази се и на соколске раднике који се о теловеженом раду изражавају са омаловажавањем и тврде да је он сеоским соколима сасвим непотребан. Постоје опет и такви случајеви где се може чути како је теловежбу потребно и на селу спроводити у истој мери као и у друштвима.

Колико греше и једни и други кад овако гледају на ову битну соколску грану, није потребно говорити. Истина је, међутим, у томе да се теловежба као год и просветно-привредном раду по четам мора поклањати нарочита пажња. Јер, истиснути просветно-привредни рад из наших чета,

значило би створити организацију чисто теловеженог карактера, што ми, свакако, не желимо. С друге стране, опет, истиснути теловежбени рад, значило би створити један нов покрет, који не би имао ничега заједничког са основним Тиршевим замислима по којима се ми морамо, у начелу, управљати до краја.

Сokolство у селу има свој нарочити пут и свој нарочити програм. Тај програм се најлепше изражава у мислима бр. Чета Милића, великог пионира сеоског соколства: село треба упознати, село треба завољети, село треба просветно-привредно подизати и у селу треба урођено национално васпитање и теловежбом одржавати. За такав рад нама треба и једно и друго од оног чиме се ми хранимо у нашем свакодневном животу и раду, а то су и теловежба и просветно-привредна делатност.

Какво би, према томе, требало да буде наше становиште у по-

гледу теловежке по четам? — Да нам није потребно упражњавати ову врсту рада колико браћи и сестрама по варошима, јасно је као дан. Признаје се да сељаци имају напоран свакодневан посао који их телесно снажи, али који не доприноси хармоничном развијању њиховог тела, што у ствари није сасвим тачно. Ко је био и радио на селу, зна врло добро да сељаци не живе радећи вечито један исти посао, који би, рецимо, јачао само једну врсту телесних мишића. У селу постоје разни сезонски послови, код којих се стално мењају улоге мишића. На пример, oraње није што и косидба или копање итд. Чак и оно тврђење да баш сезонски радови чине да, док једни мишићи раде, други ленствују, није тачно, јер сељаци бар нису људи који се после једног посла излеђавају, нити људи који у току једног дана раде само једну врсту кретања. Овако произвољна тврђења о утицају сељачког рада на развој њихових мишића могу да потекну једино од људи којима је живот села сасвим непознат. Није потребно доказива-

ти да је наше село увек давало и јаче и лепше грађене, отпорније и здравије људе него град. Према томе о некој насушној потреби теловежке по сеоским соколским четам, не може бити ни говора. Теловежба на селу има вој нарочити задатак који треба остварити. Сад ћемо видети због чега је то тако.

Претерано замарање приликом вежбања и недовољно познавање вођења једног теловеженог часа, доприноси да се 85% вежбача повлачи из соколана, а често и из организација уопште. Стога, рад у чети мора бити тако распоређен, да не замара, да буде интересантан, да изазива ведрину и ствара добро расположење и да стално буде проткиван новинама, јер оне бодре и герају на истрајност. То је нарочито потребно код вежбовних часова. Необично греше сви који тврде да су игре подесне само за децу. Колико смо се пута и ми, старији, очеви породица, радо забављали у некој забавној игри! Само треба проодити распокожење вежбача и изабрати подесну

игру. Јер, игра буди интерес за рад и подиже вољу.

Кратак преглед теловеженог часа, који би требао да се спроводи по четам, изгледао би овако:

Просте вежбе. — Просте вежбе смеју се вежбати само онолико колико то стварне потребе изискују; припремања за јавне наступе, такмичења или да се постигне у гипкости тела чему просте вежбе највише доприносе, или у смислу за ритмику.

Вежбе на справама могу се, по моме мишљењу, слободно заменити нечим згоднијим за село. Село воли добре вежбаче на справама и њихове наступе врло бурно и одушевљено поздравља, али искуство нам је показало да несрећни случајеви, који се притом чешће дешавају, чине да рад у чети одједнапут застане. Ако чета нема доброг предњака за справе, који ће соколе још из малена систематски припремати, тада се пола треба сасвим оканути, онда ваља настојати да се та празнина попуни.

Вежбана са справама, којима се

JUBILEJ SOKOLSKE ŽUPE SARAJEVO

Veličanstvene sokolske manifestacije narodnog jedinstva i odlučnosti u Sarajevu

Proslava 30-godišnjice Sokolske župe Sarajevo obavljena je bez naročitih priprema i pompe, ali je zato ispala u toliko veličanstvenija, a utisci s te proslave ostaće nezaboravni u dušama sviju koji su na njoj uzeli učešća. Imajući u vidu teška vremena koja preživljuje ceo svet, pa i naš narod, i držeći se tradicionalne sokolske skromnosti, koja ceni više rad nego slavu, Sokolska župa Sarajevo je bila odlučila da 30-godišnjicu svoga obimnog rada proslavi više smotrom svojih unutarnjih snaga i približanja za daljnji rad, nego li bučnim manifestacijama; ali je visoki autoritet, njen i njenih predstavnika, toliko cenjen u našem narodu, da je u potpunoj spontanosti čitavo nacionalno Sarajevo, zajedno sa njegovom okolinom i sa predstavnicima iz čitave Jugoslavije, pohrlilo da oda počast i priznanje tom zaslužnom radu, i da baš u današnjim vremenima, manifestuje za nacionalne i sokolske ideale.

Na svečanosti su uzeli učešća predstavnici Sokolskih župa iz čitave Jugoslavije, i brojna delegacija Saveza Sokola K. J. iz Beograda, kao i predstavnici svih nacionalnih organizacija u Sarajevu, predstavnici vlasti itd.

Svečanost je otvorena posetom grobovima vidovdanskim heroja, u subotu 9 marta, na sarajevskom groblju. Posle pomena, održao je protojerej Bošković govor, podvukavši značenje tih svetlih grobova za vaspitanje budućih generacija. Mučenicima je zatim odao priznanje starešina župe Sarajevo, Dr. Voja Besarović, koji se od prvog osnivanja župe, za svih trideset godina, nalazio na njenom čelu. U svom govoru je naročito podvukao uspomenu na dva sokolska heroja, Miška Jovanovića i Veljka Čubrilovića, koji su položili svoje živote za veličinu i jedinstvo Jugoslavije. Njihov primer treba da slede i današnje generacije, pa da se zduže u jednu falangu za dobro otadžbine.

U ime Saveza Sokola K. J. po-

mske posvećivati mnogo veća pažnja, jer je primeteno da braća i sestre na selu vrlo rado vežbaju ovu granu.

Lako atletičar treba posvetiti najveću pažnju. Ako se tu prednjač snaže kako treba, zavisno će se moći pohvaliti da mu posao nije bio uzaludan, jer seoska sredina može da daje najbolji materijal za lakoatletске vežbe. Poznato je da je laka atletika, onako primitivna kako su je našli naši stari, čuvala i razvijala junaštvo kod našeg naroda. I danas se viđa kod manastira crkava, prilikom seoskih svetkovina, kako se mladež takmiči u raznim disciplinama kao što su: bacanje kamena s ramena, bacanje kopla, trčanje, skok u daљ i visinu itd., što znači da naš narod još uvek čuva i neguje te »olimpijske«, — ako se tako može reći, — običaje, pa ga u tome treba pomoći, to jest, ukazati mu na mogućnost da u vežbavanju tih takmičarskih lakoatletskih disciplina postigne onakav uspeh kakav on ustvari može i treba da pokaže.

Različnostima, koje se ispo-

klonio se vidovdanskim herojima brat Pavao Kovačev, član Savezne uprave i starešina Sokolske župe Šibenik. On je istakao, da su vidovdanski mučenici pali za slobodu čitavog jugoslovenskog naroda, Hrvata i Slovenaca kao i Srba, i da je njihov amanet, da čuvamo tu slobodu i jedinstvo.

ZNAČAJNI GOVORI NA SVEČANOJ AKADEMIJI

U subotu u večere priredena je jubilarna akademija, koja se pretvorila u veličanstvenu manifestaciju sokolske i jugoslovenske misli, i na kojoj je došla do izražaja potpuna saglasnost predstavnika svih naših krajeva, u borbi za očuvanje postignute slobode i u nastojanju, da se naš jedinstveni narod ne gubi i ne razdvaja. Snažna, jedinstvena i za sve pravedna Jugoslavija, predstavljala je glavno geslo svih govornika i čitave te jednodušne manifestacije.

U dupkom punoj dvorani sokolskog doma, akademiju je otvorio starešina župe, Dr. Voja Besarović, pa je, burno pozdravljen, izneo istorijat rada župe. Setio se ponovo braće sokolskih mučenika, Čubrilovića i Jovanovića, i odao poštu seni neumornog sokolskog radnika i jednog od pionira sokolstva u Bosni i Hercegovini, brata Stevana Zakućle. Zatim je pozvao prisutne, da svoje misli obrate čuvaru naših nacionalnih velikih ideala, uzvišenom starešini Saveza SKJ, našem mladom Kralju Petru II, što su svi prisutni prihvatili, uz burne aklamacije Kralju i Kraljevskom Domu. Isto tako je pozdravljeno i čitanje telegrama, upućenog Nj. V. Kralju. Brat Besarović je pozdravio zatim predstavnike vlasti i nacionalnih udruženja, a naročito predstavnike hrabre jugoslovenske vojske, brigadne generale, Z. Božića, A. Pekića, Z. Pavlovića i Lj. Novakovića. Podvukao je, da su jugoslovenski sokoli, i onda kad su bili pod tuđinom, u srpskoj vojsci gledali najsigurniju zalogu za ostvarenje svoje slobode, pa da i danas vide u njoj najsigurniju za našu nacionalnu budućnost. Burni pozdravi jugoslovenskoj

lavaju u raznim pojedinačnim ili zajedničkim vežbama na zemlji i bez sprava, treba takođe poklanjati naročitu pažnju, jer se i njima mogu zainteresovati vežbачи u velikoj mери. Uopšte, zapaženo je da naša seoska braća i sestre vole raznolikosti i u telovežbenom radu, pa ih i u tome pogledu treba zadovoljavati.

Naјзад, neka se ne zaboravi da se obrati naročita pažnja i na stroјevu obuku, koja ће seoskoј braći dobro doći kod služenja roka u kadru. Ovu stroјevu obuku treba učiti sistematski i od malena. Vrlo dobra posledica stroјeve obuke jeste i navikavanje na zajednički rad, disciplinu i buђење смисла за ред.

To би, углавном, био telovežbeni rad u четama. Њему од целокупног предвиђеног радног времена треба посветити отприлике једну добру трећину. Разуме се да се од тог правила изумијају нарочите прилике, које изискују дуже и ваљаније спремање какав је случај, решимо, код јавних наступа или такмичења.

Вл. Покорни-Салабов

vojsci pozdravili su kraj govora brata Besarovića.

Profesor Hajrudin Čurić održao je zatim predavanje o radu župe, kroz ovih 30 godina, a zatim je uzeo reč brat Dr. Milorad Dragić, koji je, u ime Saveza Sokola K. J. i u ime čitavog jugoslovenskog sokolstva, pozdravio sarajevske sokole i čestitao im na jubileju. Brat Dragić je naročito podvukao žrtve Bosne i Hercegovine za slobodu, i veliku ulogu koju je tamošnje sokolstvo igralo u svim nacionalnim borbama. I danas se na čelu bosansko-hercegovačkih župa nalaze četiri koji su predvodili u tim borbama, i koji su zato bili teško progonjeni u banjalučkom procesu. To su Dr. V. Besarović, starešina župe Sarajevo, Čedo Milić, starešina župe Mostar, Nikifor Todić, starešina župe Tuzla i Dr. Jovan Perencević, starešina župe Banja Luka (čitava dvorana oduševljeno pozdravlja pomenutu braću). Zatim je brat Dr. Dragić prešao na aktuelne prilike i kazao:

»I u daljem našem nacionalnom i sokolskom radu treba očekivati nove teškoće. Treba biti spreman i na podnošenje žrtava. Možda će još mnogi biti nepravedno napadnuti. Rad na terenu Bosne i Hercegovine možda ima i svojih naročitih teškoća. Nevolje naših dnevnih nacionalno-političkih problema moraju odjekivati i u oblasti sokolskog delovanja, stvarajući veće ili manje teškoće. Ali, mora se ići napred, držeći se naše nacionalne etike i naših životnih nacionalnih i državnih interesa.«

Uzeo je reč zatim predstavnik čehoslovačkog sokolstva, brat Jindrih Čihak, koji je izrazio svoju veru u lepšu budućnost čitavog slovenskog sokolstva i u pobedu velike čehoslovačke sokolske oslobodilačke misli. Pojava brata Čihaka i njegov govor biti su oduševljeno pozdravljeni od čitave dvorane, koja mu je priredila dugotrajne ovacije.

Sledili su zatim pozdravi predstavnika sokolskih župa iz čitave Jugoslavije. U ime župe Beograd, govorio je brat Branko Valadžija, istaknuvši, da su od prvih početaka sokolstva, postojale najživlje veze između beogradskih i bosanskih sokola, i da je sokolstvo u Bosni i Hercegovini u Beogradu gledalo uvek svoju prestonicu i svoju budućnost.

U ime župe Zagreb je uzeo reč brat Marin Levaj, koji je kazao:

»Iz grada, u kome je pre više od 400 godina platio glavom prvi revolucionar protiv stranih feudalnih vlastodržaca i gde je 1845 godine dala svoje živote nacionalna omladina, iz grada u kome se rodio ilirski pokret, koji je dao idejnu srž našim današnjim stremljenjima, donosim pozdrave i priznanje velikom nacionalnom radu bosansko-hercegovačkog sokolstva. U našem Zagrebu sokolstvo je postojalo, ono postoji i postojaće i dalje.«

Srdačne ovacije i klicanje Zagrebu i braći Hrvatima propratilo je govor brata Levaja, na što je, u ime župe Maribor, brat A. Struna podvukao, da je baš hitac iz Sarajeva oglosio naše narodno oslobođenje. Naročito temperamentan je bio govor starešine župe Cetinje, brata Gavre Miloševića, koji je kazao, da ono što je krvlju stečeno, čvrsto je i ne sme se ni pokušati da se raz-

Braća P. Kovačev, Dr. M. Dragić, Č. Milić i Dr. V. Besarović, u povorci

ruši. U današnjim danima dužni smo da čuvamo svoju kosovsku liniju, duh Principa, Obilića, Jurgovića, i Kosovske devojke, da branimo zemlju od napada svih internacionala, bile one crvene ili crne.

Brat Pavle Kovačev pozdravio je zatim braću, u ime župe Šibenik i Split, ističući najsrdačnije veze između Dalmacije i Bosne. Zatim je, u ime župe Niš, uzeo reč brat Vaso Gvozdenović, ističući da se žrtvama i naporima Morave i Toplice slomio režim nasilja, koji je davio bosansku braću. Vrlo srdačno su bili pozdravljeni govori Dr. Jovana Perencevića, starešine župe Banja Luka, i Nikifora Todića, starešine župe Tuzla, koji su, kao stari borci i osuđenici iz banjalučkog procesa istakli oslobodilački rad bosanskog sokolstva i podvukli ideju jednog naroda, jedne države i jednog sokolstva. Pozdravljeni su i govori braće Gluščevića, u ime župe Užice; Bogdana Vidovića, u ime društva Sarajevo Matica, najstarijeg sokolskog društva u Bosni i Hercegovini, koji je osudio rušenje našeg narodnog i državnog jedinstva; te predstavnika ruskog sokolskog društva u Jugoslaviji, brata Pokrovskog, koji je bratu Besaroviću predao prsten sa posvetom: »Pamti Rusiju«, a župi Sarajevo kutijicu sa ruskom zemljom, ističući veliku ulogu nacionalne Rusije.

Poslednji je uzeo reč, burno pozdravljen od čitave dvorane i vrlo često prekidan srdačnim aklamacijama, starešina župe Mostar, brat Čedo Milić, koji je naročito podvukao golemu ulogu sokolstva u nacionalnom i prosvetnom buđenju širokih slojeva. Svi govornici bili su srdačno pozdravljeni, a zatim je u najlepšem raspoloženju počela telovežbena i umetnička akademija, koja je vrlo lepo spremljena i pobrala zasluženi uspeh.

JUBILARNA GODIŠNJA SKUPŠTINA

U nedelju ujutro održana je jubilarna redovna godišnja skupština župe Sarajevo, u prisustvu

Za „Sokolski Glasnik“!

Od jednog prednjaka bratskog sokolskog društva Kumanovo, primili smo pismo sledećeg sadržaja:

„Prateći Vaš a ujedno i naš sokolski list „Sokolski Glasnik“ našao sam se pobudenim, da treba i mi sa našega Juga da se čujemo. Veoma smo zadovoljni sa „Sokolskim Glasnikom“ i rado ga čitamo, jer u njemu zaista nalazimo ono, što nas Sokole naročito interesuje. Pozdravljam Uredništvo sa našim sokolskim zdravo...“

Brat Miloš Aleksić, vazduhoplovni potporučnik i prosvetar Sokolskog društva Matica-Zemun, sakupio nam je u kratko vreme 15 novih pretplatnika za „Sokolski Glasnik“, a namerava da nam sabere još petnaest. Dok zahvaljujemo bratu Aleksiću, iznosimo i ovaj primer na ugled drugim prosvetarima i ostaloj našoj braći! — Napred za „Sokolski Glasnik“!

Изјава министра Г. Ј. Томића о соколству

Министар за физичко васпитање народа, г. Јеврем Томић, дао је у »Времену«, од 10 марта изјаву, која гласи:

Као што вам је познато последњих месеци дошло је до извесне реакције против рада соколских организација у неким крајевима. Потпуно нови политички курс, заснован актом споразума и руковођен животним народним и државним интересима, својим либералним, демократским ставом, пружило је могућност да дођу до изражаја сва мишљења и сва расположења.

Међутим при таквом развоју догађаја, у више махова, погрешно је схваћена и рђаво интерпретирана акција и улога соколских организација, чији је рад неоправдано везиван за прошле режиме. Ову заблуду ваљало је сузбити исто онако као и све раније неумесне, штетне и срећом усамљене покушаје појединих политичких људи да се соколство искористи у политичке сврхе.

На жалост, у међувремену догодило се неколико инцидената па је утврђено да су они били или резултат чисто локалних односа или дело веште пропаганде оних екстремних и крајње шовинистички настројених елемената, којима дело народног споразума не иде у прилог. Морам нарочито подвући да нико ове инциденте није желео утолико пре што они нису у складу са духом споразума, који претставља начело једнакости и равнопраости.

500.000 ДИНАРА КАО НАКНАДА ШТЕТЕ СОКОЛСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Како су соколске организације радом таквих лица, чији идентитет није утврђен, претрпеле знатну штету учинио сам предлог Министарског савету да се ова штета, уколико се то може, репарира. Могу вам отворено рећи да је мој предлог наишао на најбољи пријем код свих чланова Краљевске владе, па је одлучено да се Савезу Сокола додели помоћ од 500.000 динара. Помоћ ће се поделити оним организацијама којима је штета причињена, а власт кривце није могла пронаћи.*

На питање како ће бити извршена ревизија садашњег Закона о Соколу Краљевине Југославије министар г. Томић је одговорио:

»Ревизија Закона о Соколу Краљевине Југославије која треба да се спроведе не иде никако за тим да се соколство у своме раду ограничи и сузбије. Напротив жељемо да соколство настави своју националну мисију, која му је додељена. Зато соколство има да продужи рад једино и искључиво у знаку великих традиција, елементарних из својих редова све оно што његову акцију успорава и кочи.

Реформе, дакле, иду за тим да соколству укажу потпору, како би оно до краја одговорило тим својим великим задацима. Комитет министара у који су поред мене ушли министар војске и морнарице, генерал г. Недић и министар грађевина, г. др. Крек, има да предложи те потребне реформе и нађе начин за отклањање свих оних узрока који ометају и спутавају правилан рад соколских организација.

Главни принцип, који ће и у будуће остати као основи нит соколске организације јесте да соколство у својој активности и својим националним прегнућима и настојањима остане безусловно ван сваког политичког утицаја. Уосталом, овај принцип се и до сада, углавном, поштовао у нашем соколству, које је било један од важних носилаца наше националне мисли и нашег заједничких националних стремљења. Од првог дана са особитом пажњом и интересовањем пратио сам рад соколских организација, пружајући им потпору у свима корисним подухватима. Но исто тако пријатно ми је што могу рећи да сам са друге стране и ја вазда наилазио на пуно разумевање и искрену сарадњу свих соколских претставника а нарочито љубавника Првог старешине Сокола г. Белајчића. Отуда Соколи могу бити уверени да ћу, као ресорсни министар са њима сарађивати и приликом спровођења нових реформи, које су на дневном реду, трудећи се да достојанство Сокола не буде никада доведено у питање.

Најзад рад Сокола стекао је признање и са највишег места. Једно такво признање биће и данас укавано према Соколској жупи Сарајево, која прославља тридесетгодишњицу своје делатности. У име Њ. В. Краља, Краљевски Намесници, благоизволели су одликовати заставу Соколске жупе Сарајево, поводом ове свечаности, орденом Светог Саве трећег степена.

Rad društva Karlovac u februaru

У фебруару 3, 4 и 6 имали смо једну од највећих приредба у години, костимiranу scenu „Pakao na zemlji“. Наступило је у 8 група вргована и враџица, свега 65 лица. Вјежба је спремил брата начелника и сестра начелника, scenu izradio нараштајак Milan Mrvoš i Ljubo Sablić, kostime pod vodstvom sestre Emile Madjeruh је priredio забавни одбор, dekoraciju dvorane Josip Kopčiva. На клавиру је pratila g-dica Erna Meisel.

Rad се nastavlja redovito. У 8 категорија има уврштених 332 припадника, од којих је попречно на satu било 230 т. j. 69,2%. — Друштвени предњаčki испит положили су браћа: Dokmanović Dragomir, Hajdin Zarko, Lončarević Aleksandar, Mraković Mirko, Mamula Nikola i sestre: Ambriović Dragica, Gruđen Slava iz čete Turan, Badić Melanija i Madjeruh Emilia iz Karlovca.

Nedjelja poslije redute bila је ispunjena sastancima i sjednicama, jer 12-II је održana godišnja skupština. Izabrana је uprava sa malim izmjenama. — 11, 18-II održan је u našoj dvorani župski tehničko - prosvjetni odbrambeni tečaj, који pohađa iz naše ga društva 7 braće i 5 sestara. — Pred vrstom је održano 15 govora. — 10-II imali смо retku svečanost: proslavili смо 60-godišnjicu brata Josipa Kopčive. 25-II bilo је нараштајско sijelo, на kojem су marljivi diletantni davali „Analfabetu“ od Nušića. — Lutkarsko pozorište dalo је 2 pretstave: „Sneguljicu“, koju је za lutke preradio нараштајак Milan Mrvoš i „Ivica i Marica“. — 3, 9, 17-II bili су smučarski izleti.

Iz slovenskog sveta

IZ ČEŠKO - MORAVSKOG PROTEKTORATA

Rodjendan prezidenta Masaryka prošao је u Protektoratu vrlo mirno. Češka vlada u protektoratu, zajedno sa strankom „Narodni Souručenstvu“ је uputila poziv javnosti, da nigde не vrši javne manifestacije, jer да су zabranjene. Uverava се, da је i Českoslovački odbor u inozemstvu izdao uputstva češkoj i slovačkoj javnosti, da не preduzima nikakve manifestacije, jer су u Češkoj koncentrisana velika odeljenja SS trupa, a K. H. Frank traži javn razlog, da može preduzeti oštre мере protiv češkog pučanstva. Slične instrukcije су date i za dan 15 marta, т. j. godišnjicu okupacije Češke i Moravske sa strane nemačkih trupa. Javnost је dobila uputstva, da jednog i drugog dana, нико не izlazi iz svojih kuća, i da tim načinom sprovede pasivnu demonstraciju. Štampi u protektoratu је bilo zabranjeno на govori o Masaryku, kao rodoljubu i političaru, pa су listovi doneli једино njegovu sliku i članke o njegovom naučnom delovanju. Једино је deputacija od nekoliko lica, u ime prezidenta Hahe, položila venac на Masarikov grob u Lanima.

Godišnjica 15 marta očekuje се uopšte, i u Protektoratu i u inozemstvu, sa priličnom zabrinutošću. Emigrantski krugovi javljaju, da на dan godišnjice ulaska nemačke vojske u Prag, nemački krugovi hoće да prirede naročitu svečanost i da prisile češku javnost, da u toj svečanosti učestvuје. Zbog toga да су vrlo pooštrene policijske мере, Prag је preplavljen SS trupama, i da се vrše velika hapšenja bivših oficira i legionara, kulturnih prstavnika itd. I vesti koje dolaze iz koncentracionih logora, vrlo су мрачне, pa се između ostalog tvrdi, da се u veoma teškome stanju nalaze poznati pisci, F. Peroutka i Jozef Čapek, brat Karla Čapeka. Bivši ministar Marković, Slovak, umro је u koncentracionom taboru u Dahau. Tvrdi се da се svima tim sredstvima pravi presija на prezidenta Hahu i на vladu, da би sami dali inicijativu за proslavu 15 marta. Novinari су pozvani kod šefa nemačkog presbira, von Gregory, koji im је izjavio, da nije dovoljno da toga dana novine do-

nesu članke koje im даде presbiro, već да sami urednici moraju napisati i potpisati članke, u kojima će kazati, da је stvaranje Protektorata najveća sreća za češki narod. Onaj koji то не učini, biće odstranjen, a članke će napisati drugi.

Emigrantska korespondencija јавља, da је i kod poznatog izdavačkog preduzeća, „Orbis“, uveden nemački komesarijat, kome је u čelu poznati Wolfman. Od sada će sve publikacije DNB, koje су određene за neutralne zemlje, nositi firmu „Orbisa“, да би tako izgledalo, da су češke, a не nemački propagandna izdanja. Te publikacije се spremaju i na svima glavnim evropskim jezicima, pa i на srpskohrvatskom i на slovenačkom jeziku.

Francuski listovi tvrde, da се pitanje carinske unije Protektorata sa Rajhom vrlo komplikovalo, pošto су i sami nemački stručnjaci utvrdili, da će ta unija doneti štetu i Protektoratu i Rajhu. Pošto се, međutim, radi о prestižu K. H. Franka, koji је neograničeni gospodar u Češkoj, a koji vodi politiku inata prema Česima, то се traži način да се carinska unija ipak nekako sprovede, ali да су unapred ođstrane zle posledice, koje iz nje треба да nastanu.

Koliko се zna, ogromna većina češke javnosti се sprema da 15 marta ostane u svojim kućama, i да не učestvuје ni u čemu, ali је pitanje, da li će joj то biti dopušteno. Tvrdi се naime, da grupica fašista, oko „Vlajke“, на zapovest K. H. Franka, sprema manifestaciju u Lucerni i да tom prilikom može да дође do teških izazivanja.

ČESI I SLOVACI U INOSTRANSTVU

Као što smo već u prošlom broju javili, Česi i Slovaci u inostranstvu су на vrlo svečani način proslavili rodendan prezidenta Masaryka. U tim proslavama učestvovali су najugledniji prstavnici engleskog, francuskog, američkog itd. javnog života. Na taj dan položila је obnovljena čehoslovačka armija u Francuskoj svečanu zakletvu, u kojoj је izrazila vernost i poslušnost Českoslovačkom narodnom odboru i odluku, da neće položiti oružje, dok не izvojuје slobodu i nezavisnost Českoslovačke republike.

МАЦАРИ, ЧЕСИ И ПОЉАЦИ

Велику је позорност изазвала неодавна изјава маџарског министра спољних послова, грофа Чаки, у парламенту, о раду чешкословачких емиграната и о обнављању чешкословачке државе. Гроф Чаки је у свом говору покушао да убеди западне силе, да не дају преурањена обећања за стварање Чешкословачке државе, јер да је то опасан терен. Он се изјавио против отварања Чешкословачке и казао, да треба пожалити, што су се поједине пољске избеглице здружиле са Чесима и што се генерал Сикорски саотао са Бенетом и закључио са њима споразум о сарадњи.

Савезничка штампа је осудила оштро Чакијев говор, а лондонски »Тајмс« је казао, да савезницима нису потребни његови савети, те да ослобођење Чеха и Пољака остаје главни циљ савезника. Након тога је са маџарске званичне стране дато саопштење, да гроф Чаки није противник ослобођења Чеха, већ само противник отварања Чешкословачке републике у версајским границама, које би обухватиле Словачку и Поткар-

патеку Русију. Другим речима значи, да гроф Чаки рачуна, да би се само Поткарпатека Русија, већ и Словачка, требале да припадну Маџарској након рата.

Изјаве грофа Чакија се на западу коментаришу као врло значајне. Оне показују да Маџарока озбиљно рачуна са победом западних сила и да за тај случај хоће да штити тобожње своје интересе. Јер, кад би победила Немачка, јасно је да никакво обнављање Чешкословачке државе, ни у ком облику, не би могло да дође у питање, па би бриге грофа Чаки биле сувишне. С друге стране је карактеристично, да гроф Чаки не гледа симпатично на садашњу пољску владу, која је узела став словенске солидарности и сарадње, па је назива »једном групом пољских избеглица«, исказујући тиме очите симпатије за политичку пуковника Бека, која је допринела катастрофи Чешкословачке и Пољске, а која је била, и германофилска и маџарофилска, само не словенска и пољска!

Гласови Штампе

»Вестник Соколске жупе Цеље« доноси овај извод из говора старешине жупе и заменика старешине ССКЈ, бр. Ј. Смертника:

»За соколску мисао не постоје и неће никада постојати такве границе, које би могле препречити, да се не повежу том мишљу сва срца и душе наше велике соколске породице, чији чланови пребивају широм наше лепе домовине Југославије«.

»Ми можемо гледати ведрих срца и пуни оптимизма у нашу будућност. Ослањамо се на властиту моћ, на властиту несломљиву вољу и на непобедиву моћ вечно младе наше соколске идеје. Па нека наиђе што хоће на нас, вихор или сунце, ми ћемо стајати непоколебливо под нашим соколским заставама, у борби за правду, за слободу и за свој животни простор, кој је наш и само наш! Свакоме туђину одричемо право да с њима располаже!«

»Соколска Стража«, која излази у Црвенки, у Војводини, пише у последњем броју о нашим племенским свађама и нападајима на соколство, па каже:

»Сви поштени и исправни људи у нашој емљи у чуду се питају: па чему то води; ко то диргује; коме то иде у рачун, да се рођена браћа овако бесомучно и вандалски уништавају? Ту се одговор сам од себе намеће. Ко коле уме и хоће логично да мисли и суди, тај мора признати да све то што се дешава не иде у рачун баш, и у првом реду самим Хрватима, већ да то иде у рачун само онима, који, спремни са својим разапетим мрежама чекају да их убаци у тренутку када воду добро и потпуно заузе. А ми смо чврсто убеђени, да браћа Хрвати неће и не желе да сви доживимо судбину наше браће Чеха и Словака. Уз то их уверавамо, да Соколи Југославије неће допустити да до тога дође.«

»Српски Књижевни Гласник« објављује чланак проф. Др. Радоја Кнежевића, у коме се, између осталог, каже:

»Постоји, чини нам се, опасност да се у збрињавању и обезбеђивању онога што је локално, покрајинско или племенско, замешта и повреди ОНА ЖИВОТНА МИСАО КОЈА ЈЕ СТВОРИЛА ЈУГОСЛАВИЈУ и остаје и даље њен живи дух, који држи све на окупу. Преуређење државе може се изводити на више разних начина, данас по једном калупу, суфра можда по другом. Ту се нема шта приговарати и против тога се не може ништа. Али је безусловна потреба да се, у свима деловима земље, изнад интереса који се међу собом боре о превласт, избегава с пажњом све оно што би подјаривало опет распирене антагонизме, и, у крајњој линији, растројавало заједничку снагу народну. Наш свет мора разумети на свим странама да би племенски шовинизми изазвали тешка међусобна разрачунавања, шкодили поједнако свима нама и као националној целини и као ужим скупинама, а користили само спољним непријатељима.«

Sudbonosna vremena sadašnjice

Kada su Nemci u prošloj godini navaljivali na Poljsku, javljali su Poljaci: „Duh naroda jači je nego je bio ikada. Ovakav narod dostojan je svojih velikih predaka. Narod dobro zna, da će se razrušeni gradovi opet podići i da će uzrasti nova pokoljenja. Teška sudbina udarila je Poljsku, ali to nije prvi rat, koji strahovito grmi, nad nama te uništava plodove naše zemlje, naših ruku i našeg uma. Proći će i ova nesreća. Naša borbenost dokazuje hrabrost i ponos poljske vojske i poljskog naroda. Treba se boriti do poslednjeg Poljaka i do poslednje poljske kuće.“

To je bilo 16 septembra 1939 god., a idućeg dana navalila je sovjetska vojska preko rusko-poljske granice i zaposela Poljsku. „Muhjevitati rat“ s jedne i s druge strane uništio je slobodu i samostalnost Republike Poljske i podelio je po četvrti put.

Sada, kada gledam ovaj činjenici u lice, sećam se onih dana kada smo, skoro pred petnaest godina, boravili u Varšavi i tamo u domu brata Adama Zamojskog osnivali Savez slovenskog sokolstva, kome smo udarili idejni temelj godinu dana pre u Zagrebu, 18 avgusta 1924, odmah posle II našeg sokolskog sabora.

U Varšavi smo se sakupili dana 13 i 14 avgusta 1925 god. U ime Jugoslovenskog sokolskog saveza učestvovao je ovom sastanku, pored mene i pokojni brat Đura Paunković, koji je tada bio zamečnik starešine JSS. U to vreme bio je u Varšavi poslanik naše Kraljevine opunomoćeni ministar sada već pokojni Jevrem Simić, otmen gospodin, koji je našu i češkoslovačku delegaciju ljubazno primio i pozvao nas na večeru, da bi nam dao potrebne informacije o prilikama u Poljskoj, kako nam je sam kazao. Govorio nam je, da je poljsko sokolstvo u stalnoj borbi sa režimom, a naročito da je brat Adam Zamojski „na ratnoj nozi“ sa maršalom Pilsudskim, što je štetno za sokolstvo, a za popularnost i rad Zamojskoga u sokolskim redovima od koristi.

Naš poslanik nam je nadalje kazao, kako režim simpatizuje sa Nemcima i kako je njegov stav protiv istočnog suseda — Rusa — neprijateljski. Dana 14 avgusta učestvovali smo rano ujutro jednoj reviji poljske vojske, koja se spremala na defile u neposrednoj blizini sokolskog vežbališta, gde se formirala sokolska povorka. I kada smo gledali defile sviju rodova poljske vojske, divili smo se njenom sjaju — sve se blistalo u srebru i zlatu. Fanfara konjice svirala je u galopu na srebrnim instrumentima. Lepršale su bogate vojničke zastave sa zlatnim i srebrnim kopljima. Ovakav sjaj još nikada nismo videli. Tada smo kazali sebi: „Gle, to je možda pogibija Poljske! Mnogo za oči, mnogo parade!“

Što je nastalo iz svega toga — to i mi, nažalost, dobro znamo. „Duh naroda jači je nego je bio ikada. Ovakav narod dostojan je svojih velikih predaka!“ — Zaista! Ali ako ovaj jaki i, nekada još jači duh naroda, vode nespretno, razmažene ruke i ako ga ne znaju odgovorni državni, diplomate i vrhovni komandanti, mobilisati u pravi čas i ako ga ne upute u slobodnoj zemlji pravcem građanske slobode i jednakopravnosti u službi domovine, i najjači duh naroda mora da spusti krila i da zaluta nekamo u neizvesnost, otkuda nema izlaza i gde nema pobe. Taj duh naroda može se ipak u vremenu najveće nevolje i nesreće dignuti vlastitom, urodjenom snagom, a kolpeje iz neprijateljske ruke može da ga smrtno pogodi, jer narod nema nikoga od svoje krvi, da mu taj duh održi u snazi i poletu te da narodnu naoružanu snagu po već davno unapred pripremljenom planu postavi i usposobi za front, gde ne pobeđuje samo oružje nego i srce u junaka, a najviše pamet, razum i junastvo vrhovnog komandanta.

Poljsko sokolstvo učinilo je u punoj méri svoju dužnost a u dvadesetogodišnjoj borbi sa režimom nije imalo one snage kako je to bila želja i nastojanje prvih posleratnih njegovih vaspitača, sa bratom Zamojskim na čelu.

Meseca marta i aprila 1938 godine, kada smo se već spremali na svesokolski slet u Pragu, preuzeli smo mi Jugosloveni sve, da bi i braća Poljaci došli na slet u što većem broju. Nažalost nismo uspeli. U Prag je došlo, odnosno je smelo doći, samo tridesetak njih, koji su učestvovali na utakmicama, a i taj mali broj nije smeo da ponese sa sobom svečane odore i da učestvuje u povorci. Takova je bila odluka gospodina pukovnika Beka, koji je bio tadašnji ministar vanjskih poslova.

Tako je propalo sve što bi se moglo tada još učiniti, da bi se sprečila i ona katastrofa, koja je 1 septembra prošle godine tako strahovito navalila na Poljsku.

Ali da li je potrebno i da li ima kakvog smisla što danas o tome govorim, iako sam u najširim konturama? Mislim, da je to potrebno! Doduše je Jugoslavija danas ona srećna zemlja, koja zauzima dominantan položaj na neutralnom Balkanu — sama neutralna do krajnosti i u ovoj neutralnosti konsekvantna. To je naša sreća.

Ali pošto danas niko ne zna šta može da bude sutra, naša je dužnost da se spremimo na sve, što može da bude, te da ne zaboravimo na sudbinu bratskih zemalja. Nama Sokolima nije teško kazati, što treba i kako treba da budemo spremni. Sokolstvo je stvar slovenstva. Ko to ne zna ili neće da zna, on je protiv sokolstva i protiv slovenstva, makar se svaki dan zaklinjao da je Sloven.

Za danas i za budućnost niko ništa ne može da postavi, stvori i organizuje, što bi moglo da bude ravnodušno sokolstvu, kao sintezi slovenstva. Ne varajmo se i ne zatvarajmo oči! Ili jesmo, ili nismo! Drugog izlaza iz neizvesnosti i lutanja nema, nego da barem mi Sokoli kažemo: *Jesmo i ostaćemo Jugosloveni!* U ovom našem odgovoru odjekuju otvorene rane i nanete materijalne i moralne štete one naše braće, koji mogu i koji hoće da i danas svoje živote polože i svoj imetak žrtvuju za ideju, a neće ni po kakvu cenu da se iznevere veri u naše ideale i neće da pogaze zakletvu, položenu na Boga i dušu svoju, za vernost slovenskom sokolskom bratstvu! Možeš mi, neprijatelju, gde god bio, u zemlji ili van nje, uzeti imetak i život, ali mi moju sokolsku čast oduzeti ne možeš!

U nama je najdublje ukorenjena najpre svest jugoslovenstva. Ovo naše jugoslovenstvo nije demonstracija, nije manifestacija, nije inat, nije zagriženost, nije politička igra, nego je unutrašnji živi osećaj veličine i jačine narodne celine, koja zavisi samo od njih, koji jednako osećaju i samo takav osećaj u sebi nose. Sve drugo što je van ovog osećaja, tako je maleno, sitno, u sebe zatvoreno, škrtko i slabo, da ne može biti otsev ni odjek ni velikog duha, ni silne moralnosti, ni fizičke jakosti — jer bi se sve to maleno, sitno, u sebe zatvoreno škrtko i slabo odmah srušilo i razbilo, ako i kada bi jače i veće navalilo na nje.

Naša braća i naše sestre moraju da znaju, da može samo snaga vaspitati i naoružati narod sa snagom duhovnom — ona i onakva duhovna snaga, koja je emocijom, intuicijom, instinktom kao Božjim darom pokretna sila naše radinosti, koja je dala našoj braći u tamnicama i pod vešalima da gledaju i vide kroz zid i noć, kroz glad i žed vaskrsenje naroda, ujedinenje otadžbine i budućnost slovenstva. Pitam vas, Ivane, Miško, Rastko, Stevane, Vojo, — vas znani i neznani borci, da li je istina ovo što kažem ili nije? Vi zacemente imate moralno pravo da odgovorite: „Da, istina je! Mi smo onom unutrašnjom snagom kroz zidove tamnica, ispod vešala i ispred cevi pušaka gledali u budućnost jednog naroda i jedne otadžbine! Zato nam, ni muke ni smrt, nisu nikada ubile veru u ideale slovenskog sokolskog bratstva!“

I kada vi sve to znadete i mi svi ostali to isto znademo preko vas, — iz vaših dela i iz dubine vaših osećaja — znamo, da su već formirani sokolski gvozdeni pukovi, pod komandom jedinstva naroda i otadžbine, u sjaju lepote i veličine sokolskih idealila!

E. L. GANGL

Из соколске жупе Скопље

У овој жупи има чета које су основане тек пред годину дана, па ипак резултати њихова рада заслужују да буду поменути.

Соколска чета Бабуш, на Косову, врло обилно је радила на свим пољима соколске делатности. У току прошле године у чети је одржано 32 говора и предавања, 4 позоришне претставе, има хор од 30 певача. Настоји да подигне соколски дом. С пролећа ће посадити велики број садница, затим ће уредити

тивној заштити. Вођена ваљаном управом, а нарочито тамошњим учитељима братом и сестром Јакшић, чета ће са удвојеном енергијом настојати да што више уради за соколско и национално дело.

Соколска чета Вруток на извору Вардара, основана је такођер пред годину дана, постигла је видне успехе на пољима теловежбеног, просветног и привредног соколског рада. Држана су соколска и при-

Tečaj za seoske čete u župi Skoplje

багremов дрворед кроз село и завршити летње вежбаиште. Досад је већ засадила 165 војних садница. У просторијама основне школе направљена је бина. Позоришни отсек дао је досада успешне и одлично посещене претставе са националном и соколском садржином. Чета има стрељачки отсек. Нарочита је заслуга ове агилне чете што је отворила зимску кухињу за соколску децу — ученике при тамошњој основној школи. Кујна ради беспрекорно и у њој се храни 51 соколско дете, односно ученика-ца. Издржавање кухиње пада на терет родитеља чланова чете. Од добровољних прилога чета је о Св. Сави обрадовала своју децу поклонима у виду књига и ситних дарова. У стрељачком отсеку има 48 чланова и 26 нараштајаца. Вршена је обука са гасном маском и одржано је предавање о колек-

вредна предавања (о пчеларству, воћарству), затим су приређивана посела, свечане седнице и излети. Чета је засадила 100 комада јабукових садница, највећим делом у воћњаку који је засађен багremовом оградом (3000 садница) и бодљикавом жицом, а налази се поред самог извора Вардара. За воћњак морало се претходно припремити земљиште. Мањи делови садница засађени су у дворјашу цркве и цамије и код појединих домаћина чланова чете. Чета је направила 15 плаваonica и купљено је 8. Чланови су често мобом вршили чистиће бујичних потока, да не би кварили сеоске улице и путеве. У скором времену чета ће одржати течај на коме ће предавати средски пољопривредни референт, ветеринар и лекар. С пролећа ће чета засадити 50 ораха, 1000 багremова и 50 разних воћака.

ЗА ПОМОĆ ПОСТРАDALIM SOKOLIMA!

Narodno - odbrambeni otek Saveza Sokola K. J. primio je do sada novčane priloge od ovih sokolskih jedinica i privatnika, za progonjene sokolske radnike: Sokolska društva: Novi Sad 5.000 dinara, Cavtat 2.310, Novi Sad 2.068, Drvar 1.000, Velika Kikinda 900, Banja Luka 500, Sveti Ljart 400, Kaštel Sućurac 290, Bosańska Dubica 270, Oštrej 200, Miokičevo 100, Titel 320, Srbran 153, Aleksandrovo 120, Dobrica 100, Virovitica 80, Kastav 70, Merica 54.50; — Sokolska župa Sušak 245; — Sokolske čete: Novi Karlovci 250, Bojanci 80, D. Mijalković; — generalni direktor „Jugoslavije“, 500 dinara.

Svima darodavcima NOO se najtoplije zahvaljuje, u nadi da će njihovom primeru sledovati i ostale naše jedinice, kao i braća i prijatelji, koji su u stanju da pomognu braću u nevolji, postradalu samo zato, što su odani velikoj sokolskoj misli.

СОКОЛСКА СМОТРА У БЕОГРАДУ

Међудруштвени одбор београдских соколских јединица је закључно, да у недељу, 17 марта, у 10 часова пре подне, у ве-

ликој дворани соколског друштва Београд — Матица (Дом Краља Александра), у Делиградској улици бр. 27, одржи велику соколску смотру свих соколских припадника са територије града Београда. На тој смотри ће бити говора о нападајима на соколство, а узеће на њој реч претставници соколске жупе Београд и појединих соколских друштава, те изасланици старешинства Савеза СКЈ.

NEMA HLEBA ZA SOKOLE!

Пишу нам из Пага: Сем чинjenice да се, већ пет месеци читаво имовина нашег Sokolskog друштва, која вреди преко 80.000 dinara, usled nasilja i bezakonja, nalazi u vlasti „Hrvatske zaštite“, koja ju je dobrim delom već uništila, a da nikada vlast nije htela da nam pomogne, doživljavamo iz dana u dan nove dokaze mržnje na sokolstvo i jugoslovenstvo. Svi pripadnici Sokola otpušteni su iz državne solane, a „Hrvatska zaštita“ ne dozvoljava da iko bude primljen u solanu, ko nije njen član. Nedavno je došlo u Pag 120 kvintala kukuruza za javne radove, ali je izričito kazano, da niko ko je pripadnik Sokola, ili ko se oseća Jugoslovenom, ne može da dobiје, ni rada ni kukuruza.

Godišnje skupštine naših jedinica

Sokolsko društvo u Makarskoj održalo je godišnju skupštinu u prisustvu brojnog članstva i delegata župe br. dr. Rančića. Iz izveštaja je vidljivo, da je rad društva bio u svakom pogledu zadovoljavajući, uprkos prilikama koje vladaju na području Banovine Hrvatske. Dosadnji dugogodišnji starešina br. Marin Novak, povukao se, pa mu je na predlog br. Barbieria izraženo zapisničko priznanje za njegov rad na širenju sokolske misli. U novu upravu pored starešine, br. Aladževića, izabrani su S. Zauki, Marcel Barbieri, Luka Klarić, Nikola Perlić, Z. Panić, Stjepan Batošić, Marin Novak i dr. Uz pevanje „Oj, Sloveni“, zaključena je skupština, koja je ponovo dala dokaza, da je sokolska misao u nacionalnoj Makarskoj neslomiva.

Sokolska četa u Gomirju, župa Karlovac, održala je godišnju skupštinu, na kojoj je konstatovan uspешan rad čete u minulogodišnji bez obzira na sve prepreke, a koji će biti krunjen gradnjom doma, davnom željom gomirskih sokola. Skupštini je prisustvovao starešina župe Karlovac, br. M. Sablić, koji je održao zanosan patriotski govor, oduševši slušaocе za još predaniji sokolski rad. U ime društva Ogulin prisustvovali su br. Bosnić, starešina i Br. Micić. Za izbor nove uprave bile su predložene dve liste, ali je apsolutnu većinu dobila lista na kojoj je bio dosadnji starešina, br. Mrvoš Vladimir, sa još desetak braće, funkcionera i članova uprave.

Ljubljanski Sokol, najstarije sokolsko društvo na slovenskom Jugu, održalo je 76 godišnju skupštinu u prisustvu velikog broja članstva, delegata župe br. Merčuna i Slane, te izaslanika svih sokolskih društava iz Ljubljane. Uz srdačne ovacije pozdravljeni su zam. starešine Saveza sveslovenskog sokolstva, br. E. Gangl i počasni starešina Ljubljanskog Sokola, dr. V. Mur-nik.

Zam. starešine, br. dr. F. Kandare, seća se preminulog staroste br. Kajzelja i ostalih umrlih članova, pa podvlači uspehe društva u prošlogodišnjem, napose osvojenje Kraljevog Mača i zastave Nj. V. Kraljice. Pokrajinski slet za koga se vršile velike pripreme, morao je biti odođen, za g. 1943, kada će se slaviti osamdeset godišnjica društva.

Iz podnetih izveštaja vidi se da je društvo uspešno nastupalo na sletovima u Sofiji i zemlji i na ostalim priredbama. Vežbalo je 9 kategorija, za koje su postale premalene prostorije, jer se broj vežbača stalno povećava. Na utakmicama u Varšavi prvo mesto je osvojio br. Miro Forte, a u Sofiji, s. Hribarjeva, peto. Društvo broji 938 članova, 336 članica, 165 naraštajaca, 228 naraštajki i 260 dece, ukupno 1927 pripadnika.

Za starešinu izabran je poznati sokolski borac, br. Janko Jazbec, koji je u lepom govoru istakao potrebu sokolskog rada, i naglasio, da će njegovo geslo biti: rad u vežbaonici. U novu upravu birani su pored ostalih braća dr. Kandare, ing. Poženel, ing. Pehani, dr. I. Pustišek, P. Sega, J. Manarič, L. Verhovec, D. Kovačeva, F. Ahčin, dr. K. Wildman, M. Novak, Lörger, Mächtig, Pavšič, dr. Spiller-Muys, Štajer, Javornik, V. Rus, B. Germer, L. Mahkovec, S. Simončič, A. Verdirjeva, dr. F. Mis, M. Gregorka, P. Klinar, dr. A. Stele, L. Rogel, dr. F. Vončina, dr. J. Rupnik, dr. Miha Kambič, dr. V. Šuklje, dr. J. Lokar, R. Pu-

stoslemšek, J. Müller, dr. V. Rav-nihar, dr. F. Pavlin i dr.

Na predlog načelnika br. Pustiškera rešeno je, da župa u punom broju uzme učešća na pokrajinskom sletu u Celju.

Godišnja skupština Sokolskog društva Dubrovnik održana je 25 februara u društvenoj dvorani, u prisustvu brata Milivoja Jelačića delegata župe Mostar. Pretsjedavao je brat starješina, Šutić Niko. Sudjelovao je priličan broj članova.

Starješina Šutić je pozdravio delegata župe i prisutno članstvo i uputio tople pozdrave Nj. Vel. Kralju Petru II. Skupština pozdravlja burnim usklikom „Živo Kralj Petar II“. Klič se spon-tano „Slava Mu“ Viteškom Kralju Aleksandru I. Zatim je starješina ocrtao stanje Slovena u svjetlu i žalosnu sudbinu braće za gubitkom slobode; pa zatim imena sokola stradnika usljed novih prilika. Starješina hrabri članove da istraju na čestitom putu, uz lozinku: **Otađbina iznad svega!** Izvjestan broj članova napustio je društvo, usljed sebičnih ciljeva. Žalosna pojava, ali za sokole korisna, jer se skida balast. Razvila se diskusija, čiji je glavni cilj bio, kako da se pojača rad u društvu. U novu upravu izabran je ponovo starješina, brat Šutić Niko. Delegat župe, brat Jelačić čestitao je na radu dubrovačkih sokola. Skupština je završena sveslovenskom himnom: „Oj Sloveni“.

Sokolsko društvo Teslić, župa Tuzla, održalo je XXI godišnju skupštinu, u prisustvu brojnog članstva. Društveni rad imao je punog uspjeha u svim pravcima sokolskog djelovanja a napose u veličanstvenoj proslavi dvadeset-godišnjice društva kojom prilikom je razvijena i naraštajska zastava, kojoj je kumovao Nj. Vis. Kraljević Tomislav.

Društvo imade 11 sokolskih četa, koje su također imale vidnog uspjeha, naročito u zavjetnim radovima SPP. Osim toga održano je veliki broj, tjelovežbenih prosvjetnih i zabavnih priredaba. Društvena imovina vrijedi 190.000 dinara.

U novu upravu izabrani su, pored starešine, br. dr. Uroša Vojinovića, braća: Petko Laković, J. Sekeli, V. Vuković, G. Mihelčić, D. Popović, M. Vuković, B. Lazić, J. Ostafinski, S. Kozomarić, S. Perović, dr. P. Guteša, S. Čaušević, H. Galijašević, R. Marković, M. Popović, M. Kozina, B. Gjekanović, R. Sagogić, J. Popović, M. Nović, V. Gjurdević, i sestre: M. Ivaštani, M. Jahić, Leposava Nikolić.

Poslije podnešenih izvještaja i biranje uprave govorio je župski delegat brat Salih Spasić o sokolskom radu u današnjim prilikama, a starešina Vojnović, toplo se zahvalio dosadašnjem višegodišnjem starješini društvu, dr. Peri Gutešić, koji je sa svojim primjernim i nesebičnim radom doprineo uspjehu društva. Zatim je pozvao prisutne da još više porade na širenju sokolske misli i na izvršenju sokolskih obaveza za dobro Kralja, Naroda i Otađbine.

Sokolско друштво Добој одржало је XIX годишњу скупштину 29 фебруара, коју је отворно старешина бр. Авдић са неколико пригодних речн. Извештаји свих функционера били су задовољавајући, па је скупштина одала признање на тако преданом и пожртвованом раду, а нарочито у данашње доба када се од соколства тражи што живља акција. Од

програма С. П. П. извршено је већи број радова међу којима је најглавнији подизање Соколског дома који је већ у 1936 постао највиднији плод соколске свести. Данас тај дом не само да служи соколству него је он стетиште осталих хуманих и патриотских друштава у месту.

Извршена је и надопуна плана С. П. П. на тај начин да ће друштво сваке године приликом свога јавног часа на најсвечанији начин полагати венац на добојску костурницу херојамученика као соколски дуг за њихова дела.

У знак признања за успешан рад изабрана је досадања управа, осим заменика старешине, за кога је изабран бр. Игњат Мучибабић, гостионичар из Добоја.

Соколски Народни Универзитет у Београду

Соколска жупа Београд одлучила је да у престоници оснује Соколски народни универзитет, у циљу соколског васпитања својих припадника и обавештавања јавности, о свим соколским и осталим националним проблемима.

Предавања ће се држати редовито сваке среде, од 19 до 20 часова, у малој дворани Соколског дома Краља Александра, у Делиградској ул. бр. 27 (Соколско друштво Београд-Матица), а улаз је слободан и бесплатан.

Први, пролећни циклус тих предавања почиње 20 марта, а отвориће га први заменик Старешине Савеза СКЈ, др. Владимир Белајић, предавањем о Општој оријентацији соколства. Истога дана биће и свечано отварање соколског универзитета.

Друго предавање одржаће заменик старешине ССКЈ, др. Михајло Градојевић, проф. универзитета, о теми „Словенство и соколство“, 27 марта 1940 г. — Даље ред предавања јавићемо доцније.

Predavanja br. Čede Milica

U petak, 8 marta, održao je brat Čeda Milić, starešina Sokolske župe Mostar, na Kolarčevom Univerzitetu u Beogradu, veoma uspešno predavanje o radu na selu. Interes za predavanje brata Milića bio je toliki, da je dvorana bila ispunjena do poslednjeg mesta, pa je veliki broj publike bio prisiljen da se vrati. Zbog toga je Narodni univerzitet zamolio brata Milića da ponovi svoje predavanje, što je on i učinio, utorak 12 marta, za istim velikim uspehom i jednodušnim odobravanjem.

Brat Milić je u svojim predavanjima govorio najpre o načelima i metodama rada na selu, u vezi sa narodnom prosvetom, sa socijalnim i higijenskim podizanjem, te sa njegovanjem nacionalnih tradicija, nacionalne kulture i visokih etičkih vrlina našeg naroda. Zatim je izvestio o praktičnom radu sokolskih četa na terenu, pa je u tom pogledu izneo svoja bogata iskustva jednoga od pionira našeg rada na selu; kao i rezultate nastojanja sokolskih četa, pogotovo u okviru Sokolske Petrove petoljetke.

SOKOLSTVO U BORBI

„HRV. ZASTITA“ OTPUSTA SOKOLE

Pišu nam iz Filip-Jakova: Komandant ovdašnje „Hrvatske zaštite“ tražio je nedavno, da se otpusti iz službe ovdašnji listinoša, Fantina Ante, koji već 16 godina vrši tu dužnost u najboljem redu. Kada je upraviteljica pošte izjavila da ona to ne može učiniti, kad nema nikakvog razloga, komandant je navalio na nju najgorim pretnjama, tako da je prestravljeni upraviteljica pala u nesvest i razbolela se. Medutim je morala da izvrši zapovest, te da otpusti i brata Fantinu i Marka Eškinju, koji je nosio poštu za druga dva sela. Na njegovo mesto su došla dva člana Zaštite. Brat Fantina je stradao naročito zato, što je bio zamjenik starešine Sokolske čete i što nije nikako hteo da se odrekne svojih rodoljubivih ideala.

SMETŊE SOKOLSKOJ ČETI

Јављају нам из Рогатице: У селу Сељанима основана је, још године 1931, соколска чета, која је одлично радила, под вођством старешине, брата Ж. Стакића. Пошто јој је требало летње вежбаиште, замолила је Дирекцију шума, да може употребљавати земљиште, на коме сеналазио стари сеоски пут, — који је, услед новог државног пута, постао непотребан. Власт је то одобрила и чета се лепо развијала и радила, све док Радисав Чаркић, са својом браћом, није једног дана противзаконито присвојио део тог земљишта. Соколска чета је затражила заштиту од Дирекције шума у Сарајеву, која је сместа одбила нападача, али је шумска у права у Рогатици била на његовој страни, а нарочито нови чувар шума, Милан Сладојевић, који ма да Србин, не поступа ни српски ни југословенски, ометајући соколску чету у њеном успешном националном раду. Зато молимо надлежне факторе да не дозволе да се омета соколски рад.

MRŽNJA NA SOKOLSTVO

Piše nam jedan brat iz Velike Kikinde: Pre kratko vreme putovao sam u Zagreb, i pošto sam nakon desetaka dana stekao pravo na povlašćenu kartu, pokazao sam na željezničkoj stanici, zbog identiteta, sokolsku legitimaciju; jer druge nisam imao pri sebi.

Основано је Соколско друштво у Гардиновцима у присуству министра г. Томића

Дана 11 марта одржана је оснивачка скупштина Соколског друштва у Гардиновцима (жупа Нови Сад), на којој је узело учешћа преко 120 угледних мештана овога села. Оснивачкој скупштини присуствовао је лично г. Министар физичког васпитања народа г. Јеврем Томић, као и његов секретар г. Теодор Шапоњак. Као изасланик Соколске жупе Нови Сад, присуствовао је бр. Милован Кнежевић, окр. судија. На почетку скупштине, оснивач соколског друштва у Гардиновцима, Малешев Војислав управ. школе, бираним и топлим речима поздравио је г. Министра и брата Кнежевића. Потом је истакао значај сокол. друштва. На завршетку говора оснивач је био бурно поздрављен од присутних. Затим

је узео реч г. министар Томић, који је подвукао велико значење соколства у нашем националном животу и жажелио новооснованој јединици много успеха и напретка у раду. На крају је говорио брат Кнежевић.

Иза тога је изабрана управа на челу са Малешев Војиславом управ. школе, који је и иницијатор оснивања друштва. У управу су ушли као тајник Кваић Јован п. бележник, а за начелника је изабран Јанић Милансав учитељ. У подне је одржан банкет, на коме су присуствовали сви гости. На банкету је старешина наздравио Њ. В. Краљу Петру II, Старешини југословенског соколства, што је попраћено бурним овацијама Краљу и Југославији.

Teška smrt br. A. Šitića

Pišu nam iz Splita: Pre 8 dana je sahranjen, uz ogromno saučešće svih nacionalnih krugova, Ante Šitić, ugledni zemljoradnik, sin stare narodne porodice u Splitu, koji je umro od teških ozleđa, što ih je dobio od svojih protivnika. Ante Šitić, koji je izgubio život u svojoj 45 godini, bio je još pre rata vatreni nacionalist, te je i dočnije prednjačio u svim narodnim pokretima, ističući se kao agiln član Sokolskog društva. Zbog toga su ga omrzli anacionalni elementi, koji su mu već davno pretili. Tako se dogodilo, da je jedne večeri Šitić napadnut od 5 članova jedne porodice, koji su ga na mrtvo isprebijali. Zandari su ga jedva oteli iz njihovih ruku, uapsivši i njega i napadače, ali su napadači bili još iste večeri pušteni, dok je on, na smrt bolestan, zadržan u zatvoru; i tek dočnije je pušten, u tako teškom stanju, da je nakon 6 dana umro.

Karakteristično je, da ni jedna splitska novina nije donela vest, ne samo o napadaču na Šitića, već ni o tome da je umro; ma da je ceo Split gledao njegovu dirljivu pratnju. To najbolje ilustruje, kakva presija se ovde izvodi na slobodu štampe i kakav totalitarni duh vlada; kao što dokazuje i to, da se gospoda osećaju krivim, pa zato ne dozvoljavaju da se o stvari govori. O napadaču na brata Šitića vodi se istraga i tvrdi se, da je lekarski ustanovljeno da su mu rebra bila polomljena. Slučajno se dogodilo, međutim, da je sudski prislušnik, Rudan, koji je vodio istragu, baš ovih dana otpušten iz službe, zato što je član Sokola.

Splitski Sokoli su uzeli učešća u velikom broju na sahrani starog nacionalnog borca i odličnog brata, Ante Šitića, i sačuvaće mu trajnu uspomenu!

Čitajući novine...

Kada smo u beogradskim novinama, »POLITICI«, »PRAVDI« i »VREMENU«, pročitali **PROGLAS G. DR. MAČEKA PROTIV FRANKOVAČKIH TERORISTA**, i kad smo ga uporedili sa tekstom u »HRVATSKOM DNEVNIKU« i ostaloj zagrebačkoj štampi, utvrdili smo, da se beogradjanima serviralo »očičeno« izdanje za naivnu mladež. — u kome je stajalo, da je »Hrvatska trn u oku svima hegemonistima«, te da se »hrvatski ministri imaju boriti sa, još uvijek jakim ostacima pljačkaša«; — dok originalni tekst **Dr. Mačeka glasi: »BEOGRADSKIM hegemonistima«** i »sa jakim ostacima SRBIJANSKIH pljačkaša«.

Znači dakle da je beogradska cenzura smatrala za potrebno, da zaplenu tekst proglasa potpredsednika vlade, koji je, sa svoje strane, smatrao, da se ne protivi njegovom položaju da upotrebljava takav ton... Jer, ako je do »pljačkaša« i do hegemonista, vreme je pokazalo da njih ima svuda i u svim grupama, i da su za mnogo zlo krivi; ali nikako za stvaranje frankovluka i tudnjinskog služništva! Jer su frankovci služili Beču i onda, kada Hrvati nikakvih državnih veza nisu imali sa Srbijom i kad su uživali tobož svoj »raj zemaljski«, pod okrijem crno-žutog orla.

U SUBOTICI I OKOLINI su se sporovi toliko zaoštrili, da se na posletku uvidelo da je najbolje ako se sve rodoljubive manifestacije i zborovi otkazuju, ako neće da se naškodi najvišem rodoljublju, brzi za interese države i naroda, na samoj državnoj granici i u kraju, gde ima toliko, i nesrpskog i nehrvatskog, i uopšte neslovenskog elementa.

Pokazalo se, dakle, još jednom, da je samo ono rodoljublje pravo koje, više od zasebnih interesa Hrvata i Srba, gleda na opšte jugoslovenske interese...

Šibenička »SLOBODNA TRIBUNA« piše vrlo rado o slovenstvu. Tako se i u prošlom broju seča **prezidenta Masarika**, a u istom tom broju objavljuje, na četiri stupca, članak »PRAG U ČASOVIMA RADA I ODMORA«, koji nije ništa drugo nego, od današnjih okupatora u bratskoj zemlji diktiran prikaz, kako u Protektoratu teče med i mleko, kako su svi zaposleni mirnim radom, kako su nestali prosjaci, kako stanovnici Praga imaju sigurnu sutrašnjicu, kako Prag uživa u bogatstvu, kulturi, prosperitetu itd.

Nije to prvi put da nalazimo takve stvari u »Slobodnoj Tribuni«, koje očito govore, ili protiv njenog slovenstva, ili protiv svakog kriterija u nenoj redakciji. Jer danas kad ceo svet zna da tobožnja češka štampa u protektoratu ne predstavlja ništa drugo, nego češki prevod onoga, što joj se od okupatora nameće, — iznositi to kao »tobožnje češko mišljenje«, kao to čini »Slobodna Tribuna«, znači ići u susret neslovenskim interesima i zavoditi u bludnju vlastite čitaoce...

Ljubljansko »JUTRO« s pravom upozorava na **NEZDRAVU POLEMIKU O NAŠEM MORU**, koja je nastala nakon žalosnih izjava o tome, da je briga za Jadran »samo hrvatska stvar«, na što se sa druge strane uzvratilo, da srpski izvoz treba da ide isključivo na srpsko

more, dakle ništa na primorje Banovine Hrvatske. Znači, dakle potpuna uzajamna blokada, kao između dve zaračene strane, — pa »Jutro« s pravom primećuje, kad više nigde nema zajednog jugoslovenskog mora, da će Slovenci morati da traže za sebe negde — slobodnu luku...

Slovačko poslanstvo u Beogradu, koje radi u zgradi bivšeg čehoslovačkog poslanstva, a koja se sada nalazi u rukama nemačkog poslanstva, — javljalo je nekoliko dana uzastopce, da »nezavisna« slovačka država slavi svoj praznik 14. marta, ističući naročito, da poslanstvo »moli, da se gratulanti upišu u knjigu, povodom državnog praznika«.

Bilo bi zanimljivo znati, da li se zaista našao neko, sem onih koji su po dužnosti to morali, pa je uslišao pomenutu molbu i pošao u zgradu bivše, zaista nezavisne Češkoslovačke republike, a sada nemačkog poslanstva, da tamo čestita 14. mart, čije jedino značenje je u tome, da je bio predvečerje i priprema za — 15. mart...

Foslednji broj slovenačkog časopisa »Misel in delo« objavljuje protest organizacije ratnih dobrovoljaca u Ljubljani, upućen rektoru ljubljanskog Univerziteta, zbog toga, što su na proslavu 20-godišnjice tog univerziteta bila pozvana sva moguća društva, samo ne organizacija ratnih dobrovoljaca, koji su svojom borbom na strani saveznika, a protiv Austrije, najviše pridoneli tome, da je Ljubljana, u svojoj državi, mogla da dobije i svoj univerzitet.

Dobrovoljci izgleda da ne shvaćaju još, da je za današnje vlastodržce u Sloveniji najveći greh baš u tome, što su se borili za Jugoslaviju i što se i danas za nju bore.

SOKOLSKA ŠTEDIONICA Z.S.O.J. U ZAGREBU

Na temelju zaključka sednice Upravnog odbora sazivamo za dne 26. marta 1940. u 17.30 s. redovnu godišnju glavnu skupštinu zadrugara Sokolske štedionice z.s.o.j. u Zagrebu za poslovnu godinu 1939, koja će se održati u prostorijama Sokolske župe Zagreb, Preradovićeva ul. 4/II kat desno sa sledećim dnevnim redom:

- 1) Pozdravna reč predsednika,
- 2) imenovanje zapisničara i izbor dvojice overovitelja,
- 3) izveštaj Upravnog odbora,
- 4) odobrenje godišnjih računa za 1939,
- 5) izveštaj Nadzornog odbora,
- 6) zaključak o upotrebi poslovnog viška,
- 7) davanje razrešnice članovima Upravnog i Nadzornog odbora,
- 8) izbor trojice članova Nadzornog odbora,
- 9) donošenje odluka o eventualnim predlozima i žalbama zadrugara. Predlozi imaju stići Upravnom odboru pismeno bar 8 dana pre glavne skupštine.

Zagreb je, po broju stanovništva, najveća varoš u Jugoslaviji, posle Beograda. Broji oko 300.000 stanovnika, dok je pre 50 godina imao samo 60.000; a godine 1919. oko 100.000. Od oslobođenja, do konca prošle godine, je sagrađeno u Zagrebu 6.150 kuća, sa 27.000 stanova. Zagreb ima danas 15 srednjih i 35 osnovnih škola, sem univerze i ostalih visokih škola.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Nakon obustavljanja frankovačkih listova, »Hrvatskog naroda« i »Nezavisnosti«, javlja se, da je Banska vlast u Zagrebu obustavila izlaženje i nedeljnog lista »Narodni val«, koga je izdavao sin pok. S. Radića, Vladimir Radić.

Italija preduzima opsežne zakonodavne mere, u cilju porasta svoga stanovništva. Prema tim zakonima, šefovi porodica sa velikim brojem članova, imaju pravo prvenstva prilikom nameštanja u razne službe i poslove. Jedna desetina mesta u svim javnim poslovima biće rezervirana za takve slučajeve. Sva privatna preduzeća biće dužna da, na svakih 20 zaposlenih radnika, zaposli jednog oca obitelji, koji ima više od petoro dece.

Tako u Italiji. A kod nas se (kao što smo to naveli u slučaju mnogih sokolskih pripadnika u Banovini Hrvatskoj!) bez ikakvog razloga otpuštaju očevi sa mnogobrojnom decom...

Dok je London, sve do nedavno, bio najveći grad na svetu, danas su ga premašili New York i Tokio, od kojih prvi ima gotovo 7 miliona stanovnika, a drugi preko 6 miliona. London je imao, doduše, sve do nedavno 8.202.000 stanovnika, ali je, usled mobilizacije i evakuacije žena i dece, taj broj smanjen za čitava tri miliona!

Generalni sekretar Centralnog odbora komunističke omladinske organizacije, »Komsomol«, Mihajlov, saopštio je na prošloj sednici te organizacije, da se vode pregovori između Sovjeta i Nemačke, za zajednički front za borbu protiv religije.

Tvrde se, da je vrhovno zapovedništvo sovjetske vojske izradilo opsežan nacrt za utvrđenje nove sovjetske zapadne granice, u bivšoj Poljskoj; te da je rad na pojedinim mestima već započeo. Utvrde počinju na Crnom Moru, pa uzduž Karpata, sve do granice Estonije i do Lenjingrada. Računa se, da će se na njih potrošiti oko 250 milijardi dinara, a biće izradene prema iskustvima, koja su postignuta sa Mažinovljevom, Sigfridovom i Mannerhajmovom linijom. Naročito dolaze u obzir jakе betonske utvrde. Neutralni listovi iz toga izvode zaključak, da se sovjetski krugovi boje nekog iznenađenja sa strane Nemačke, naročito nakon loših iskustava sa ruskom vojskom na finskom bojištu.

Banska vlast u Zagrebu je objavila podatke, prema kojima u Splitu živi 1.309 italijanskih državljana, u Dubrovniku 543, u Trogiru 132, u Korčuli 137, u Šibeniku 128, a na Hvaru 89. U ostalim varošima je broj italijanskih državljana veoma mali. Na Sušaku živi, naprotiv, 645 italijanskih državljana, ali polovina njih je jugoslovenske narodnosti, iz Istre i Primorja.

NAŠI NEMCI NE ŽELE DA SE SELJE!

»Deutsches Volksblatt« javlja, da se u Koceljju, među tamošnjim Nemcima, šire mnogobrojni letci, koji pozivaju Nemce, da se što pre presеле u nemački Rajh. Nemački list ustaje protiv te propagande i veli, da Nemci i ne misle da se sele iz Koceljja. Ljubljansko »Jutro« primećuje, da se vidi, da je našim Nemcima milije pokušati u Rajhu, a ostati u Jugoslaviji, da u miru uживaju ono, što su kod svoje braće preko granice zaradili.

ПОЗДРАВИ САВЕЗУ СОКОЛА К. Ј. са ГОДИШЊИХ СКУПШТИНА ДРУШТВЕНИХ ЈЕДИНИЦА

(Наставак)

Соколска жупа Марибор: Братске поздраве пошлaла з редне летне скупштине жупа Марибор.

Соколско друштво Скопје — Матица: Чланови и чланице друштва Скопје — Матица окупљени а својој редовној годишњој скупштини шаљу своје братске поздраве врховном вођству: Здраво! — Старешина архитекта Газикаловић.

Соколско друштво Скопје — Матица: Братском Савезу Сокола Краљевине Југославије. Соколи и соколице друштва Скопје — Матица окупљени на својој редовној годишњој скупштини упућују прве мисли верности и оданости своје љубљеном Краљу и кличу: Да живи Њ. В. Краљ Петар III! Да живи Југославија! — Старешина архитекта Газикаловић.

Соколско друштво Прибој: Са своје годишње скупштине друштво Прибој на Лиму, моли братски Савез да буде тумач наше непоколебљиве оданости врховном Старешини Сокола. — Старешина Златанић.

Соколска жупа Сарајево: Соколи сарајевске жупе окупљени на својој јубиларној скупштини поздрављају братску управу Савеза с молбом, да истраје у мушкој одбрани соколске части, при чему увек може рачунати на све соколе сарајевске жупе. — Старешина Др. Војислав Бесаровић.

Соколско друштво Соко Бања: Са годишње скупштине поздрављамо братски Савез са жељом, да истраје у раду за добро Краља и Отаџбине. Здраво! — Управа.

Соколско друштво Неготин Вардар: Са годишње скупштине соколског друштва у Неготину на Вардару, братски поздрављамо нашега узвишеног старешину, кључући: Живео! — Старешина Пана Апостоловић.

Соколска чета Каменост, друштво Имотски: Живео и дјелујући на терену силе, безакоња и неправде, која нас тешко тишти; соколи чете Каменост, окупљени на својој главној годишњој скупштини упућују своје погледе једино к Вама! Иако малобројни, остајемо непоколебљиви и вјерни врховном старешини, соколској узданици, кључући: Живео Краљ Петар III! Живела Југославија! Живело соколство и слобода! Здраво! — Старешина Тонковић.

Соколско друштво Соко Бања: Верни до последњега часа Југословенском братству и величини отаџбине поздрављамо са редовне скупштине свога узвишеног старешину Његово Величанство Краља Петра II и кличемо: Здраво! — Управа.

Соколска чета Приморје, жупа Карловац: Са главне годишње скупштине поздрављамо братски Савез вјерни и одани соколској мисли. — Соколска чета Приморје.

Čudan jezik o jeziku...

Kampanja za »zasebni hrvatski jezik«, koji bi bio posve odvojen od srpskoga, nastavlja se i dalje, — čak i od takvih listova, koji tvrde da su »za sporazum Srba i Hrvata«, i koji misle, da će taj sporazum »podupreti« na taj način, ako od nečeg što su i najžešći protivnici narodnog jedinstva, sve do juče, priznavali kao zajedničko Srblima i Hrvatima, sada naprave dve posve odvojene stvari, tako da se Srbi i Hrvati — ni u jeziku više međusobno ne razumeju!...

Tako je npr., u »Obzoru« od 3. marta, Dr. Kruno Krstić napisao članak, u kome tvrdi, da »nema ni govora o dogovornom riješenju hrvatsko srpskog jezičnog spora; da ne postoji uopšte »naše«, ili »zajednički srpsko-hrvatski jezik«, i da Hrvati sve one elemente u jeziku, koji dolaze sa srpskog područja, treba da shvate »kao tuđe« i kao neprijateljske prema hrvatstvu.

Klerikalna »Hrvatska straža« je, međutim, mnogo zanimljivija. Ona ne samo što pledira za posve odvojen hrvatski jezik, nego se najgorim rečima nabacuje na sve što misli da je srpsko, tražeći da se svim sredstvima to izbac i iz njega.

U broju od 3. marta taj list, koji sebe naziva organom katoličke crkve, objavljuje članak, koji nije zanimljiv ni zbog svojih »izlaganja«, ni zbog svojih »zaključaka«, koliko zbog krajnje uvredljivog, nehršćanskog i upravo kočijaškog rečnika, što ga upotrebljava, kada govori o srpskim jezičnim oblicima i osobinama. Za te osobine »Hrvatska straža« ima samo ovakve nazive »grečesko-ruska nakaza«, — »svaka istona jezična rugoba«, — »dosadašnji bastardni hrvatsko srpski riječnik«, — »odurni herbidni srpsko ruski jezik«, — »moramo izvoziti đubar iz naše prosvjetne Auglieve staje; — »očajni i upravo blasfemni jezik«, — »kup jezičnog drača, što ga treba javno spaliti... u odbranu zablacenoga, zabačenoga i besprtmjerno oskrvnutoga hrv. jezika«. Dakle samo »blato«, »djubare«, »drač«, »nakaza«, »bastard«, »rugoba« itd., — cedi se iz pera prečasnih »božjih službenika«, kada se radi o jeziku koji je u stvari isto što i hrvatski, — ad majorem. Dei gloriam! i u dokaz njihovog prosvjednog zapadnjaštva... Jedno hrvatstvo, — ko li ga sve ne blati u današnjim ludim vremenima! M.

SAV MATERIJAL
PRIBOR INSTRUMENTI I
PLANOVI ZA JEDRILICE
I LETEĆE MODELE
AEROIVKO

BEOGRAD
Poštanski fah 702

Sadržina soko'skih listova

„MLADI SOKO“

Primili smo 2 broj lista naraštaja Sokolskog društva Split, koja odlično uređuje br. Ante Kučar. I ovaj broj donosi biran sa držaj, između koga se naročito ističu članci: Što dalje, što više (A. Pensa); — J. J. Strosmajer (M. Mimica); — O štampi (Kučar Ante); — Jugoslaveni ne klonimo!; — Gavriilo Princip (Davor Mijač); — Seoske krčme (Jelača M.); — Oproštaj starješine sa naraštajem. Smrt dr. Šišića, Vesti i t. d.

„OKO SOKOLOVO“

Primili smo 3 broj organa Sokolske župe Beograd, sa sledećim sadržajem: Moć i uticaj ličnosti (uvodnik od J. Bumbera); — Dr. Toma Masaryk (Dr. P. Jović); — Govori pred vrstom; — Ludi Radovan, pesma (M. Vasić); — U-takmice u Košutnjaku i Osijeku (B. Ristić i B. Maksimović); — Šta su veštačka gnojiva (K. Popović); — Ljuba Davidović (Dr. M. Dragić); — Zavet Kralju (B. Varagić); — Vesti i dr.

„ČUVAJMO JUGOSLAVIJU“

Primili smo broj 2 vesnika Sokolske župe Karlovac, koji je ispunjen izveštajima župskih funkcionera o radu u minuloj godini. Starešina župe, br. M. Sablić, napisao je kratki uvodnik. Iz pomenutih izveštaja vidi se, da je rad u jedinicama bio intenzivan iako su ga ometali događaji isuviše dobro poznati.

SOKOLSKA ŠTEDNA I KREDITNA ZADRUGA U SPLITU

Stanje na 29 februara 1940
Aktiva: Blagajna: primljeno 160.494.75, izdano 158.773.25, stanje 1.721.50. — Zajmovi: izdano 288.393, povraceno 22.450, stanje 265.943. — Tekući račun: novčani zavodi stanje 120.867.44, za-

drugari 48.991. — Tiskanice: 4.239.75. — Inventar: 200. — Poslovni udjeli kod Zveze 1.000. — Troškovi 528.31. — Ukupno aktiva: 443.491. — Pasiva: Ulošci na štednju: uloženo 451.037, dignuto 61.331, stanje 389.706. — Sitna štednja: 3.191. — Pasivni tekući račun: 9.214. — Poslovni udjeli zadrugara: 28.550. — Rezervni fond: 5.120. — Socijalni fond: 1.560. — Prosvjetni fond: 1.560. — Dohotci: 4.590. — Ukupno pasiva: 443.491. — Ukupni promet: 1.520.126.62 Din. — Zadruga ima 291 zadrugar sa 1.142 poslovna udjela.

KNJIGOVODA — BILANSISTA

Knjigovodstveni stručnjak i zakleti sudski veštak, upućen u sva bankarska, zadruga, trgovačka i industrijska knjigovodstva, revizor zadruga, star 52 god., zdrav, oženjen, pravoslavac, sa znanjem narodnog i italijanskog jezika traži odgovarajuće zaposlenje. Ponude na upravu lista pod „Soko“.

Proti ma'okrvnosti

blijedoći, općoj slabosti, slabog apetita, za regeneraciju krvi iz porođaja, u rekonvalescenciji i t.d. „FERRODOVIM“ je oprobano i pouzdan lijek. Orig. boca Din. 40.— franko proizvoda Mr. Ph. A. Mrkušić, apotekar u Mostaru, Banovina Hrvatska. Dobiva se u svima apotekama. Reg. S. Er. 666132

Државна Класна Лутрија

Завршно је вучење 39 кола и премија од 2.000.000 пала је на срећну **МОЈЕ КОЛЕКТУРЕ БР. 26.178.**

Срећке за I класу пуштене су у продају и могу се одмах код мене набавити. Да би их добили на време одмах исечите приложену наруџбину и мени је пошаљите на дописној карти.

ПРЕМИЈА У I КЛАСИ ДИНАРА 300.000.—

ВУЧЕЊЕ I КЛАСЕ 12 АПРИЛА

Цена срећкама: цео лоз 200.— половина 100.— четвртина 50.— Динара

Александар Р. Павловић

БЕОГРАД: Кр. Алберта бр. 1

Цара Николе II бр. 69

Тел. 21-451 и 21-717

ЗЕМУН: Кр. Петра бр. 11

Тел. 37-212

АЛЕКСАНДРУ Р. ПАВЛОВИЋУ, БЕОГРАД

Изволите ми послати лозове Државне класне лутрије и то за игру класе:

Комада 1/1 целих по дин. 200 = дин.
 „ 1/2 половина по дин. 100 = дин.
 „ 1/4 четвртина по дин. 50 = дин.

Укупно дин.

коју ћу вам суму послати по пријему срећака.

Адреса:

Државна Класна Лутрија

Пошто је лутријски план протеклог 39 кола са својим интересантним изменама наишао на велико одобравање код купаца срећака, јер су све срећке узете од стране овлашћених продаваца и њихових потпродаваца све до последње распродаје, то је Државна класна лутрија тај исти план оставила у важности и за наступајуће 40 кола срећака.

Срећке I класе 40 кола готове су и пуштене у продају 12 марта о. г. у 100.000 целих срећака са извлачењима и то:

- I класа 12 априла 1940 год.
- II „ 10 маја 1940 год.
- III „ 11 јуна 1940 год.
- IV „ 11 јула 1940 год.
- V „ од 9 августа до закључно 7 септембра 1940 године.

Цена срећкама за сваку класу следећа је: једна цела Дин. 200.— једна половина Дин.— 100.— и једна четвртина Дин. 50.—

Укупна вредност добитака у 40 колу износи

Дин. 65,000.000.—

У свих пет класа има 7 премија и то: од Дин. 2.000.000.—; 1.000.000.— 3 по 500.000.— и 2 по 300.000.—.

Поред ових премија има следећих већих добитака: 7 по 200.000.—; 16 по 100.000.—; 17 по 80.000.—; 17 по 60.000.—; 19 по 50.000.—; 17 по 40.000.—; као и велики број других већих добитака.

У најсрећнијем случају могућим спајањем премија и добитака у V класи може се добити на једној целој срећки

Дин. 3,200.000.—

За исплату добитака јамчи Држава Краљевине Југославије.

Срећке се могу добити код овлашћених продаваца и њихових потпродаваца, којих има скоро у свима већим местима.

Ближа упутства са лутријским планом и општим правилима добијају се на захтев бесплатно код свих овлашћених продаваца срећака.